Kemalettin Tuğcu

BEKÇİBABA

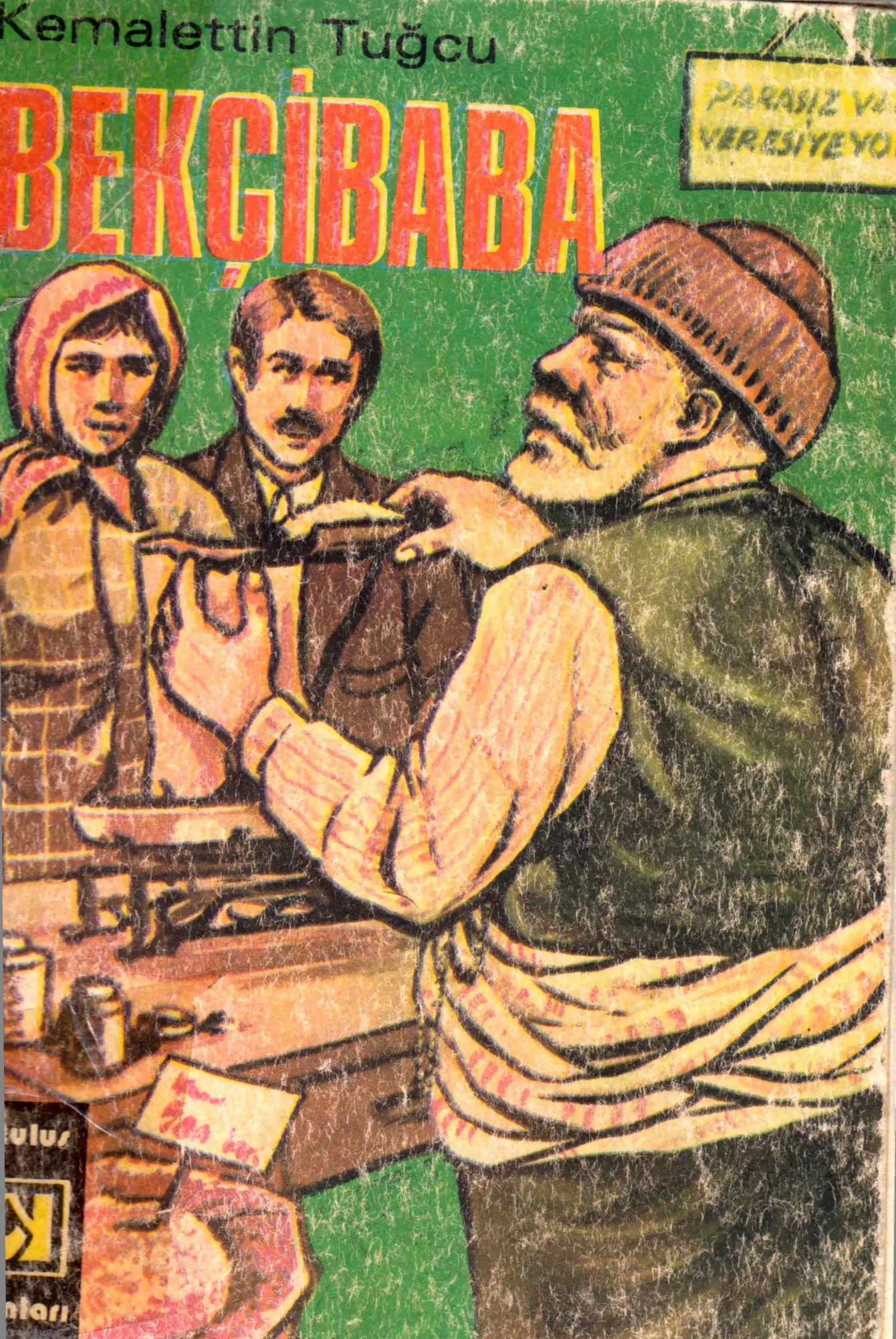

Çocuk Romanları : 9

KEMALETTİN TUĞCU

Bekçibaba

Kurtuluş Yayınları
Gazi Mustafa Kemal Bulvarı, 122 Tel: 29 48 27 – 29 38 08 Ankara

Bekçibaba

İLKOKUL ARKADAŞIYDI. Birbirine rastlamışlar, kötü bir alışkanlıkla sazlı, gösterili bir yerde içki içmişler ve karlı, tipili havada bir taksiye atlayıp Albay'ın evine gelmişlerdi.

O gecenin bütün masrafı zengin ve bekâr bir insan olan Ahmet Cemil'den çıkmıştı. Emekli Albay Mehmet Ali bey üç ayda bir aldığı aylıkla ancak geçinebiliyordu. Öyle, bir gecede yüzlerce lirayı keyfine harcayamazdı.

Ama, sabahleyin, eski arkadaşına hiç olmazsa iyi bir kahvaltı vermek istemişti. Askerlikten kalma bir alışkanlıkla erkenden kalkmış, hattâ yakındaki bakkala kadar giderek tereyağı ve peynir almıştı.

Zengin adamı ağırlamak kolay mı? Kimbilir o kahvaltıda neler yer, ama «misafir umduğunu değil, bulduğunu yer» demişler. Ahmet Cemil bey de kalkıp kendisine yol gösteren bir kızın tuttuğu havluya yüzünü kurularken

— Çocuğum, sen Albay'ın kızı mısın? diye sordu.

Bu mahzun tavırlı, on iki, on üç yaşlarında kadar, beyaz buluz üzerine lâcivert yelekli bir okul elbisesi giymiş, karagözlü, ince kaşlı, yüzü hayli güzel, ürkek, çekingen bir kızdı.

Önüne bakarak

— Hayır efendim, dedi. Ben beyamcamların komşusuyum.

— Ya, öyle mi? Çok güzel.

Ahmet Cemil bey hiçbir şeyin üzerinde fazla durmazdı. Ancak kendisini ilgilendiren işlerle uğraşırdı.

Artık saçlarına iyiden iyiye ak düşmüştü. Yüzü kırmızı, vücudu biraz toplucaydı. Hekimler ona zayıflamasını söylüyorlardı. Şekeri vardı, damar sertliği vardı.

Salonun bir kısmı, bütün apatman dairelerinde olduğu gibi, yemek yemeye ayrılmış, oraya bir masa ve bir büfe konmuştu.

Ahmet Cemil bey kendisini kapıda karşılayan Mehmet Ali beyle selâmlaştıktan sonra masadan biraz geriye çektiği ve «Buyurun» dediği sandalyeye oturdu. Çevresine bakınıp

— Rahatsız etmiş olmayayım, dedi.

— Yok kardeşim, kırk yılda bir görüştük.

— Yengeyi filan göremiyorum?

— Hanım biraz rahatsız. Buna çok üzüldük. Ben de ev işlerini pek beceremem. Akşamdan Sevim'e seslenmiştim.

— Sevim kim?

— Bu kızımız işte.

Emekli Albay kızın sırtını okşadı. Sonra

— Ne arzu edersin? dedi.

— Ben limonlu bir çay içeyim.

Sevim hemen çayı koydu. İnce bir dilim de limon kesti. Ahmet Cemil beyin önüne koydu.

Misafir ona teşekkür ettikten sonra :

— Mehmet Ali bey kardeşim, dedi. İnan ki, ben yıllardan beri ilk defa bir ailenin evine geliyorum. Hayatım hep otel odalarında geçiyor. Gündüz yazıhane, sonra lokanta, yine yazıhane, iş, akşama bir daha lokanta, haydi otele.

Albay :

— Alışkanlık, dedi.

Ahmet Cemil bey çayını ağır ağır içerken :

— Avarelik, dedi. Para olunca herşey olabiliyor.

Ama sahte, aldatıcı bir hayat. Bir bardak su istesen eline bakarlar. Samimiyet, içten ilgi diye hiçbir şey yok. Bazen kızarım, bağırır çağırırım, etrafımdakileri haşlarım. Hiç seslerini çıkarmazlar. Yılışık insanlardır hepsi.

Mehmet Ali bey :

— Sevim, diye seslendi. Sen de çayını iç, okula yetişeceksin yavrum.

Kızın yüzü kızardı. Misafir

— Okul ha, dedi.

Bir tuhaf olmuştu. Sanki gençliğinde kendisinin de okula gittiğini birden hatırlamıştı. Ailesi, kimsesi olmayan bir adam elbette okulu da unuturdu. Kendisine çay koyan kıza baktı. Pileli, ama eskimiş olan okul kıyafetinin altında kalınca lacivert çorapları vardı. Bu çoraplar birkaç yerinden akmış ve büzülerek tutturulmuştu.

Sonra biraz toparlanarak

— Kaçıncı sınıfdasınız kızım? dedi.

Kızım, dediği için kendikendisine şaşmıştı. Onun kızı yoktu. Kimseye de kızım demezdi. Kız yine iyice kızararak

— Orta ikideyim beyamca, dedi.

Beyamca, öyle mi? Ahmet Cemil bey yeniden şaşaladı. Kendisine beyamca diyen kimse yoktu. Onun yaşantısına çocuklar girmezlerdi. Onlara sokaklarda rastlar, ama dikkat etmezdi.

Onu, tanıdıkları, evlerine de çağırmazdı. Çünkü onun iğreti kadınlarla yaşadığını biliyorlardı. Altmış yaşını geçmiş bir ihtiyar bekârdı. Evlenmek, bir aile yuvası açmak hemen her erkeğin bir görevi sayılırdı. Toplum içinde bekârlara pek iyi gözle bakılmazdı.

Hattâ, belli etmemişti ama, Albay da onu evine getirirken pek hevesli değildi. Kendi eşi, kendisi gibi epeyce yaşlıydı. Ama Albay, çocuklarının annesine böyle yuva kurmamış bir adamın bakmasına gelemez, eli-

– Kaçıncı sınıftasınız kızım, dedi.

ni sıkmasına izin veremezdi. Onun için kadıncağıza hiç görünmemesini tenbih etmişti.

Ahmet Cemil bey :

— Babanız ne iş yapar? dedi.

Kızın sesi titredi :

— Babam memurdu, dedi. Sizlere ömür efendim.

Ahmet Cemil bey kızcağıza babasını hatırlatıp yarasını deştiğine sıkıldı. Böyle şeylere önem vermezdi ama bu evin havası onu biraz değiştirmişti.

İçini çekerek :

— Mehmet Ali bey, dedi. Garip bir rüya gördüm bu gece. Uyudum, uyandım, yeniden o rüyayı gördüm. Rüya da değil, tuhaf şey işte. Çocukluğumu hatırlatan bir şey.

Albay

— Hayırdır inşallah, dedi.

Ahmet Cemil bey :

— Bana bir çay daha koy kızım, dedi.

— Başüstüne beyamca.

Kız telaşla çayı koyarken o sigara paketini çıkartıyordu. Kızcağız çayı verdikten sonra bir de sigara tablası getirdi. Ahmet Cemil bey onun beyaz, tombulca ama hâlâ çocuksu olan eline baktı. Bir iki nefes sigarasından çekdikten sonra bir zaman düşündü ve aklına gelen şeyleri dağıtmaktan korkar gibi yavaş yavaş

— Hani, dedi. Çocukluğumuzda kıyı bucak mahallelerde, dar sokaklarda otururduk. Evlerin çoğu ahşaptı. En fazlası, bilemedin, üç katlı. Ama babamın evi iki katlıydı. Yatak odaları bu ikinci kattaydı.

Albay gülümseyerek :

— Fatih'teki eviniz değil mi? dedi.

Ahmet Cemil bey :

— Evet, evet, dedi. O büyük yangında yanan evimiz. Sokağı da hatırladın mı? İki araba yanyana geçemezdi. Arnavut kaldırımı döşeliydi. O tarihte böyle asfalt yollar, paket taşları yoktu. Camii yaptıran yanı-

na bir de mektep yaptırmıştı. İki dershaneli bir mektep. Sarıklı bir hocamız vardı.

— İmam Rasim efendi.

— Hay babanın canına rahmet. Nasıl da hatırladın!

— Rüyanda onu mu gördün?

Ahmet Cemil bey şaşaladı, sonra toparlanıp

— Yooo! dedi. Ben şeyi hatırladım. O evde, yer yatağında yatardım. Aynı odada teyzem de yatardı. Sabahleyin bu yataklar toplanıp kaldırılır, oraya misafir alınırdı. İşte bu sokak üstündeki odada yatarken bazen uykumun arasında bir ses duyardım. Tık... tık... tık... Tırrrrr. Gözlerimi açar, pencerelere doğru bakardım. Oda karanlık olduğu için pencereler sokakta yanan gaz lambasının ışığı ile mor mor görünürdü. Hattâ camın ortasındaki çerçeve tahtası bile dikkat edince görünürdü. İçime garip bir ürperti gelirdi. Teyzemin uykusu çok hafifti. Ben kımıldasam kadıncağız uyanır, sorardı

«— Cemil, neye uyandın, ne var?»

«— Şey, neyse,» derdim. «Tak tak birşey oldu da..»

«— Bekçi baba Cemil, saatin üç buçuk olduğunu anlatmak için ucu demirli sopasını taşlara vurdu.»

Evet, o zamanlar mahallelerde bekçiler vardı. Böyle karlı gecelerde bile sokakları dolaşır, yarım saatte bir saatin kaç olduğunu sopasını taşlara vurarak anlatırlardı. Hattâ, bitişik odadan annemin babamla konuştuğunu duyardım

«— Bey, saat dört olmuş.»

«— Evet, duydum.»

Ahmet Cemil bey garip bir mahzunlukla :

— Tuhaf değil mi? dedi. Uykumun arasında o tâ elli, altmış yıl önce sokakları dolaşan mahalle bekçilerinin uçları demirli sopalarıyla saatin kaç olduğunu haber verdiklerine benzeyen sesler duydum. Hem iki

defa.. İşte şöyle : Tak... Tak.. Tırrr. Dalmışım, sonra uykumun arasında yine : Tak... Tak... Tak... diye sesler duydum. Tuhaf değil mi?

Emekli Albay :

— Cemil bey kardeşim, dedi. Bu rüya değil.

— Rüya değil de ne?

— Ne olacak, bizim Bekçibaba.

— Ne bekçibabası?

— Bak anlatayım. Bu sokakta hâlâ eski çağları yaşayan ihtiyar bir adamcağız var. Yaşı sekseni aşmış. Gece geldiğimiz için pek farkında olmamışsındır. Bu sokakta önleri küçük küçük bahçesi olan sıra evler vardı. Hepsi birer birer yıkılıp yerine, beşer, altışar katlı apartmanlar yapıldı. Biz de zamana uyduk. Bir mimara verdik. Bize üç daire verdi. Size şunu anlatmak istiyorum. Sokak genişledi, bayağı bir cadde oldu. Sokağımızda eskiden bir Hasan Baba, vardı. Mahallenin bekçisiydi bu adamcağız. Ben pek az hatırlarım. Beyaz sakallı, iri yapılı, neşeli bir kimseydi. Gevezelik edip sizi rahatsız etmeyeyim?

Ahmet Cemil bey

— Anlat kardeşim, dedi. Benim o eski günler gözlerimin önüne geliyor.

Albay devam etti

— Bilirsiniz, o tarihlerde bekçiler polis karakolunun değil, mahallenin hizmetindeydiler. Geceleri sokakları korur, hırsızları, sarhoşları kovalar, kiralık ev bulur, hükümet dairelerinde bir işiniz olursa takip eder, odun, kömür, kışlık soğan alır, düğünlerde hizmet ederlerdi. Bekçi o tarihte mahallenin önemli bir adamıydı. İşte bizim Hasan Ağa da tam anlamıyla bir bekçiydi. Zavallıyı bir gece sokakta, yarı donmuş bir halde buldular. Bütün mahalleli ağladı. O tarihte onun daha askerliğini yapmamış bir oğlu vardı. Adı da Osman. Osman babasının yerini aldı. Gel zaman git zaman o da ihtiyarladı. Şimdi seksen yaşlarında kadar

var. Tıpkı babası gibi iri yarı bir adam. Görseniz ihtiyar arslan dersiniz. İşte bu adamcağız mahalledeki babasından kalma tek katlı tahta evini bozmadı. Çok mimarlar peşine düştüler. Arkada epeyce derin bir bahçesi olduğu için altı daire verenler oldu. Adam Nuh dedi de Peygamber demedi.

Ahmet Cemil bey merak etti

— Peki bu adam ne ile geçinir?

— Önce mahalleli ona ayrıca para verip işlerini gördürürlerdi. Bir bakkalın kızını aldı. Ondan iki oğlu dünyaya geldi. Yemedi, içmedi, çocuklarını okuttu. Biri dışarıda bir şehirde malmüdürü, öteki şimdi galiba Erzurum'da Albaydır. İşte bu adamcağız eskiden olduğu gibi, kar demez, yağmur demez babasından kalan sopasını eline alır, sokakları dolaşır, hep o eski günleri yaşar. Size rüya gibi gelen o tıkırtılar Osman ağanın sopasından çıkan seslerdir. İnanır mısınız bu bizim sokakta pek hırsızlık olmaz. Geceleri kapını açık bırak uyu. Bazen birinin bir sıkıntısı olur. Geceyarısı veya sabaha karşı pencere içeriden aydınlıktır. Osman Ağa kapıyı çalar veya camı tıngırdatır. Sorar

«— Komşu, ışığınız yanıyor, bir sıkıntınız mı var?»

Artık ışık neden yanmışsa bekçibabaya anlatılır. Ya birinin uykusu kaçmıştır, ya çocuk sancılanmıştır. Bekçibaba kendisine düşen bir iş varsa yapar, sırasında eczahaneye gider, sırasında doktor getirir, bir yardımda bulunmuş olmanın rahatlığını duyar.

— Mahalleli mi bakıyor ona?

— Ne gezer, kimseden on para almaz. Kayınpederinden kalan küçük bir bakkal dükkânı var.

— Çocukları bakmıyor mu?

— Kimseden yardım istemez. En dişli adamların yapamadığı işleri o yapar. Yaptığı işte bir masraf olursa onu alır.

— Demek bu bekçi baba, hâlâ sokakları dolaşarak saati bildiriyor.

— Evet. Hem mahallenin çocukları da ondan çekinirler. Hemen hepsini kundağı ile kucağına almıştır. Bazen beş on çocuğu birden peşine takarak okula götürür.

— Ramazanda davul da çalar mı?

— Bir aralık çalardı. Şimdi yaşlandığı için çalmıyor. Mahallede ev alan, bir iki sivri akıllı kaymakama şikâyet etmiş. Rahatsız oluyorlarmış da bu asırda ramazan diye davul çalınır mıymış! Davulun sesi birden kesildi. Herkese merak oldu. Soran sorana. Şikâyet edenler anlaşıldı. Bütün mahalleli bu şikâyetçilerle selamı sabahı kestiler. En hatırı sayılır insanlardan bir heyet toplandı, kaymakamlığa dayandılar. Vay efendim, bizim bekçimize ne karışırsınız, davulsuz ramazan, düdüksüz bayram mı olurmuş? Rahatsız olan bizim mahalleye gelmesin. Başka semtlerde soyulmadık ev kalmaz,biz kapımız açık yatarız. Uzatmıyayım bizimkiler bir giriştiler, şikâyet edenler bin kere pişman oldu. Adamcağız, bayramda, kandilde, doğumda, düğünde hatır sayar, uğrar, kapıdan konuşur, fakat şikâyetçilerin semtine uğramaz. Allah sizi inandırsın, bu şikâyetçilerden dördü mahalleden çekilip gittiler. Öyle bir sinir savaşı yapıldı ki, fırıncı ekmek, kasap et, bakkal yağ vermez olmuştu. Kalanlar özür dilediler. Hızıranaya misafir gittiler.

— Hızırana da kim?

— Bekçinin soyadı Hızır'dır. Asıl adı Osman. Ama ona ya Osmanbaba, ya da bekçibaba derler. Karısına da Hızırana diyorlar. Bazen bu kadıncağız da dükkâna gider, kocasına yardım eder. Ne olacak ihtiyar adam, müşteri beklerken bazen uyku bastırıyor.

Ahmet Cemil bey içini çekerek

— Beni eski günlere götürdün birader, dedi. Ne-

rede o temiz komşuluk, nerede o içtenlik! Şimdi herkes kendi havasında.

Sonra başını salladı. Bir sigara daha yaktı :

— Belki de hâlâ o hayat sürüp gidiyor, dedi. Bak benim şu dünyada param var, itibarım var, ama bir dikili ağacım yok. Bu gece buraya geldim ya, kimse beni merak edip aramaz. Başına bir kaza mı geldi, diye düşünmez. Belki otel kâtibi tasalanır, başka bir otele yerleşeceğimi sanır. Yazıhaneye gelince, oradaki karı ben ölürsem nerede iş bulacağını düşünür. Senin anlayacağın benimle ilgilenen kimse yok.

AHMET CEMİL BEY, yazı masasının yanındaki maroken kanepeye uzanmış, dinleniyordu. Yaz kış, öğle yemeğinden sonra ikiye kadar kapısını içeriden kilitler, telefonlarını da fişten çıkarırdı.

Pek acele ve önemli işi yoksa hep böyle yapardı. Yine, tablada tütüp duran sigarasına uzanmaya bile üşenirken gözlerini açtı. Bitişik odada sekreteri Aysel sinirli sinirli konuşuyordu.

Cemil bey kaç defa tenbih etse yine bu kız lâkırdı anlamazdı. Ya kahveci ile, ya bitişik yazıhanenin kâtibi ile iri iri konuşur, ya da telefonla, misafirliğe gitmiş gibi, birisiyle sohbet ederdi.

Başını kaldırıp dinledi. Aysel

— Burada iş miş yok, diyordu.Sen kim, iş kim? Bacak kadar boyunla bekâr adamların yazıhanelerinde sekreterliğe mi hevesleniyorsun? Ufak yollu bas git buradan. Senin gibilerini çok gördük.

Cemil bey daha çok Aysel'e kızarak yerinden kalktı. «Bacak kadar boyunla bekâr adamların yazıhanelerinde sekreterliğe mi özeniyorsun?» demesi kanına dokunmuştu. Bu bekâr adam kendisiydi. Yalvarıp yakarıp yanına giren bu kızın patavatsızlığı artık fazla geliyordu.

Birden kapıya doğru gitti. Anahtarı çevirdi, kapıyı açtı.

Aysel parmaklarının arasında bir sigara, masaya dayanmış, aksi aksi söylenirken birden durmuştu. Karşısında, hemen çekilip gitmeye hazırlanan bir kız vardı. On iki, on üç yaşlarında kadar görünüyordu. Arkasında okul forması vardı. Siyah saçlarının tellerinde yağmur taneleri görünüyordu. Beyaz buluzunun omuzları da ıslanmış, etine yapışmıştı.

Aysel hızını alamadığı için sözünü tamamladı

— Herkesi rahatsız etme. Haydi başka kapıya.

Cemil bey kapının çerçevesi arasında durmuştu :

— Bana bak Aysel, dedi. Ben yazıhanemde istirahat ederken beni rahatsız etme demedim mi sana?

Aysel

— Ben rahatsız etmiyorum, dedi. Bu piç kurusu bacak kadar boyu ile gelmiş, iş istiyor. Tahtakale'ye gitsin. Tahtakale'ye.

Cemil bey :

— Beni rahatsız eden o değil sensin, dedi. Artık ipin ucunu kaçırdın. Bunu bilmiş ol da ayağını ona göre denk al. Sen bekâr adamın yazıhanesinde sekreterlik yaptın da ne zarar gördün? Aklın varsa kendine başka bir yerde, başka bir bekârın yanında iş ara. Ukalalıklarından usandım artık.

Bunu bağırarak söyledikten sonra

— Gel, kızım, dedi.

Eliyle küçük kıza işaret etmişti. Kız ortalık bu kadar karıştıktan sonra artık birşeyler istemekten vazgeçmiş olmalı ki

— Rahatsız etmeyeyim efendim, dedi.

Cemil bey

— Rahatsız oldum olacağım kadar, dedi. Gel bakayım.

Kapıyı açık bıraktı. Kız, yabancı bir eve ilk defa giren bir kedi çekingenliğiyle dura dura yürüyordu.

Cemil bey masasına geçti. Paketine el atıp yeni bir sigara daha yakarken telefon fişlerini verlerine soktu, sonra

— Şöyle otur bakayım, dedi.

Kız çekine çekine oturdu. Cemil bey, bir iki nefes sigara çekdikten sonra kalkıp kapıya gitti, kapıyı çekerken :

— Anahtar deliğine kulağını yapıştır da dinle bakayım, dedi.

Aysel pencerenin önünde ağlıyordu. Cemil bey yerine oturdu

— İş arıyorsun öyle mi? dedi.

Kız ancak duyulabilen bir sesle

— Evet, dedi.

— Benim seni gözüm ısırıyor. Nerede gördümdü?

Kız ezile büzüle :

— Emekli Albay Mehmet Ali beyin apartmanında efendim, dedi.

— Hah, tamam. Adın neydi bakayım,?

— Sevim efendim.

— Ortaokula gidiyordun değil mi?

— Evet efendim.

— Seni bana Albay mı gönderdi?

— Hayır efendim, Albay beyamcamın geldiğimden haberi yok.

— Peki burasını nasıl buldun?

— Giderken bir kartvizit bırakmıştınız. Üzerinde telefon numarası ile yazıhanenizin adresi vardı.

— Peki ama benim sana verecek işim var mı bakalım?

— Efendim, hatırlı insansınız, tanıdıklarınız vardır.

— Hatırlı insanım, tanıdıklarım vardır, öyle mi? Pekala. Şimdi söyle bakalım. Mart içindeyiz, hava soğuk ve yağmurlu. Böyle okul formasıyla dolaşılır mı? Yağmurluğun yok mu?

— Giymedim efendim.

— Giymedin mi, yoksa yok muydu?

Kız hiç cevap vermedi. Gözbebekleri yaşlarla örtülmüştü.

Cemil bey

— Bugün okula gitmedin mi? dedi.

— Çarşamba günleri öğleye kadar efendim.

— Tamam, okuldan dönüşte buraya uğradın. Şimdi bana işin içyüzünü olduğu gibi anlat. Hatırlıyorum, baban memur muş, bizlere ömür. Ya annem?

— Annem de öldü efendim.

— Kiminle oturuyorsun?

— Komşu teyze ile.

— Kim bu komşu teyze?

— İyi bir hanımdır efendim. Ama çok fakir. Babam, annem bir ev sahibi olamamışlar. Komşu teyzede kiracıydık.

— Peki sana babandan yetim aylığı bağlanmadı mı?

— Babam maaşı az olduğu için istifa etmiş. Sonra bir mağazada tezgâhtar olarak çalışırken öldü. Annem hastabakıcıydı. Daha çok evlerdeki hastalara ve çocuklara bakardı. O da ölünce ortada kaldım. Hani bir evden taşınırlar da oraya alışmış bir kedi bırakırlar. İşte ona benzedim. Komşu teyze nemiz varsa sattı. Ama artık ne satacak bir şey kaldı, ne de yiyecek birşeyler. Komşu teyze bana iş bulup çalışmamı söyledi.

— Okulu bırakacaksın, öyle mi?

— Evet efendim.

— Okulun kapısı bir defa kapanırsa bir daha açılmaz kızım.

— Biliyorum efendim. Ama bana kim bakacak, kim okutacak?

Kızın bu sözü Ahmet Cemil beyin içine işlemişti. Ayağa kalktı. Gezinmeye başladı. Kapı ile yazıhane arasında bir kaç defa gidip geldi. Sonra bu yol kendisine

– Sandöviçle çayı küçükhanıma bırak, dedi. Kahveyi bana ver.

kısa gelmiş olacak ki kapıyı açtı, bitişik odanın penceresinden yazıhanesine kadar yürümeye başladı.

Birden durdu ve seslendi :

— Kaşarlı bir sandöviçle bir çay, bir de benim için kahve söyle, dedi.

Aysel, eli çenesinde hareketsiz duruyordu. Cemil bey :

— Duymadın mı? diye bağırdı.

Aysel asabiyetle :

— Duymadım, dedi.

— Kulağına kurşun aksın, nankör karı.

Kendisi o odadan da dışarıya çıktı, dışarda seslendi. Tekrar döndü. Yazıhanesine girdi. Arkasından gelen kahveciye :

— Sandöviçle çayı küçükhanıma bırak, dedi. Kahveyi ver bana.

Kahveci çıkınca

— Doğru buraya geldiğine göre yemek yemedin, dedi. Eve gidinceye kadar bununla idare et.

— Aç değilim efendim.

— Açsın ama, tıkanmışsın. Dediğimi yap.

Belki zengin ve para ile her istediğini yaptırabildiği için Ahmet Cemil bey kendisini herkesten üstün sanırdı. Karşısındaki ile çoğu zaman sen diye konuşur, emir vermekten hoşlanırdı. Babadan zengin bir adamdı. Gençliğinde epeyce har vurup harman savurmuş, sonra aklı başına gelerek ticarete başlamıştı. Onun içyüzünü herkes bilmezdi. Bu yüzden :

— Gez, eğlen, paraları ye bakalım, derlerdi. İhtiyarlığında eller elinde kaldığın zaman bakalım paranın faydası olur mu?

Onu evlenmeye zorlamak için böylece gözünü korkutanlar da olmuştu. Ama bu insanlar başkalarının işine neden karışıyorlardı? Bir erkek evlenmiş, ya da evlenmemiş, onlara ne?

Evlenmekle insan ne kazanırdı? Bunun çekişmesini yaparken

— Cebinde parası olan için sıkıntı yoktur, derdi. Yatarsın bir özel hastahaneye, ömrün varsa iyi olur çıkarsın, insan evinde veya hastahanede başka türlü ölmez. Duymadınız mı? Sağlığında canla başla çalışıp varını yoğunu evlatlarına harcayan nice babalar vardır ki, yatalak oldu diye evlatları onları düşkünlerevi gibi bir yere atmışlardır. Zaten atalarımız söylemişler. Bir baba dokuz oğulu besler, dokuz oğul bir babayı besleyemez.

Cemil bey evlenmemişti ama evliliğin bütün aksak taraflarını biliyordu.

— Para, para, para, diyordu. Milletin gözü parada. İnsanların hayvanlardan bir tek farkı vardır. Hayvanlar paraya önem vermezler. Hepsi bu kadar.

Bazı evliler anlaşmazlıklar yüzünden ona :

— Vallahi iyi ediyorsun birader, derlerdi. Biz evlendik de ne oldu. Bir ailenin esiri olduk, hepsi bu. İnsanlar öteki hayvanlara benzemiyor. Bir çift kuş bir araya gelir, yuva kurar, yavru yetiştirirler, onları uçmaya alıştırdılar mı, bütün vazifeleri biter. Biz insanlar evlendiririz, yok çocuktu, yok torundu, geçindiler. geçinemediler diye başımıza bin türlü gaile çıkar.

Bunları söyleyen kendi hayatını anlatır, derdini dökerdi.

— Çocuk dediğin, kadın dediğin almaya alışıktır, derdi. Ver, ver, vardan, yoktan, bul buluştur ver. Verebildiğin kadar iyisin. Bir defa vermedin mi bütün verdiklerin unutulur, senden kötüsü olmaz.

Böyle konuşanlar para sıkıntısı çeken, başlarında aile yükü olan insanlardı. Kendi hatalarını da anlatırlardı

— Suç bende. Koskoca erkek oluncaya kadar birşeyden mahrum etmedim. Herşeyin en iyisini aldım. Yemedim, yedirdim, giymedim, giydirdim. Nihayet eli

ekmek tuttu. Evin yarısını boşaltıp ona bir yuva kurdum. Evlendirdim. Ama istemesi bitmedi. Benimkinden fazla aylık alır. Yine de benden ister. Kız da öyle. Benden gördüğünü kocadan görmedi. Enayi mi elin adamı, varını yoğunu versin! Biraz fazla mızıklandı mı «Baban seni fena alıştırmış, git ondan iste,» diyor.

Cemil bey insanları uzaktan inceliyordu. Evlenmemişti ama evlenenlerin neler çektiğini biliyordu. Kendi kendine :

«Bir abam var atarım, nerde olsa yatarım» diyordu.

Bir evin penceresinde oturup kendisini bekleyen, kapıda babam geldi diye sevinen, yolunu bekleyen, geç kaldığı için merak eden yoktu. Ama çocukların talihsizlikleri, hastalıkları, üzüntüleri de yoktu onda.

Bazen, arkadaşlarından biri

— İzin ver de bir telefon edeyim, diyordu. Benim torunun ateşi vardı. Bir türlü fırsat bulup bir yerden telefon ederek soramadım.

Adamcağız bütün gün merak edip durmuştu. Cemil bey, kendi annesinden de bilirdi bu evlat kahrını. Hasta olacak, üşüyecek, sınıfta kalacak, arkadaşlarla dövüşecek diye aklı başından giderdi. Gecede bir kaç defa gelip üstünü örter, yemedi diye üzülür, biraz koşsa sırtına elini sokup terli olup olmadığına bakardı.

Herhalde anneler babalardan çok çocuk kahrını çekiyorlardı. Çocukların kahrı bitip tükenmezdi. Ama iyi tarafları yok muydu? Cemil bey işin bu tarafını kurcalamak istemiyordu.

İki arkadaş, birbirini seven baba-oğullar vardı. Babasının başucunda ağlayan kız evlatlar görmüştü. En acısı, ele güne karşı bir arkadaşının cenazesinde bulunduğu zaman gördüğü manzaraydı. Evin direği olan baba ve koca evden çıkarılırken o evden kopan çığlıklara: «Babacığım, babacığım» feryatlarına can dayanmazdı. Bazen kapının önünde artık dul kalmış

olan kadın yığılır kalır, kız onun üzerine kapanır, ikisi bir yas, bir keder yığını haline gelirler ve aklı ermeyen bir yavrucak, annesi, büyük annesi ağladığı için ağlardı.

Ölümün ne olduğunu bilmeyen bir oğlancık veya sarı saçları başına bir altın tas geçirilmiş gibi görünen kızcağız alıştığı dedeyi sorardı

— Anne, dedem neye gelmiyor?

İçleri kan ağlayanlar bu elemlerini çocuğa vermemek için gülümsemeğe çalışır ve

«— Gelecek!» derlerdi.

Evin içindeki bu büyük eksiklik zamanla dolacak, dedenin veya babanın bıraktığı boşluğu kederler, hatıralar dolduracak ve zaman ve can taşıyanların ıstırabı bu yokluğu da silecekti.

Cemil bey umulmadık bir yerde bir manzara ile karşılaşır, içinde bir eziklik duyar, kendisini avutmaya çalışırdı.

Kalabalığın arasında, sokakta veya bir eğlence yerinde «Baba» diye seslenen bir çocuk sesi duyunca :

— Hayır, bana seslenmiyor bu çocuk, derdi. Onun zengin veya fakir bir babacığı var. Onu arıyor.

Gözleriyle araştırır, baba ile oğulun buluştuklarını, yanyana veya el ele yürüdüklerini görürdü. Herhalde bunlar şu sırada mutlu insanlardı. Bir sevgi onları birbirlerine bağlıyordu.

Cemil bey bazen :

— Ben baba olmadım,derdi. Baba olmadığım gibi dede de olmadım. Bana küçük bir kız veya oğlancık «Dede» diye seslenmeyecek.

Herşeyi yapabilirdi, ama işte kendisine baba veya dede dedirtemezdi. Kimse onu babası veya dedesi olarak benimsiyemezdi. Bütün çocuklar için, bütün küçükler için o bir yabancı ve soğuk adamdı.

Evlenmemekle iyi mi etmişti? Bunun iyilik veya fenalığına hiçbir zaman bir karar veremedi.

En yakın bulduğu ve içtenlikle konuştuğu bir iki arkadaşına anlatmıştı

— İnsan yalnız başına yaşamaz. Başkalarını düşündüğü gibi, kendisini düşünecek yakınlara muhtaçtır. Bir aralık bir kızla evlenecektim. Hayli gençtim o zaman. Görünüşte hiç de fena değildi. Bir araya gelmiştik. Evlenmeyi konuşuyorduk. Kızın annesi ortaya bir takım koşullar attı

«— Siz varlıklı bir insansınız. Artık bir daire alıp kızımızın üstüne yaparsınız. Fazla bir şey istemiyoruz. Bankaya bir miktar para yatırırsınız, cep harçlığı olur. Tabii büyük bir salonda zengin bir düğün yaparsınız.» Kiminle evlenmeye kalksam ortaya para koşulları çıkıyordu.Buz gibi oluyordum, aklıma hep bir tekerleme gelir : Kızdır, nazdır. Bin kese azdır. Bin daha getir, al kızı götür.»

AHMET CEMİL BEY içeri dışarı gezinip, bir iki yerle telefon konuşması yaptı. Kızın sandöviçi yiyip, çayı da içtiğini görünce yeniden yerine oturdu

— Bana bak kızım, dedi. Neydi senin adın?

— Sevim efendim.

— Bak Sevim. Bu zamanda bir kız çocuğuna iş bulmak çok ağır bir sorumluluğu üzerine almak demektir. Kötü insanların, kötü patronların yanına düşebilirsin. İşte bu yüzden ben sana hemen yardım edemem. Ama beni birşeyler yapabilir diye düşünmüş, bana başvurmuşsun. Ben seni boş çevirmek istemem. Bugün günlerden çarşamba. Sen cumartesi günü bana gel. Birkaç yere telefon edeceğim. Belki bir münasip yer bulurum. Yer bulmasam da başka birşey düşünürüz.

Kız teşekkür etti. Kalktı, Ahmet Cemil beyin uzattığı eli tuttu, eğildi ve öptü :

— Teşekkür ederim efendim, dedi.

Ahmet Cemil bey kızın arkasından birkaç adım yürüdü. Onun bitişik odayı geçmesini seyretti. Sevim kapıdan çıkarken :

— Allahaısmarladık Aysel hanım, demişti.

Aysel ona cevap bile vermedi. Ahmet Cemil bey :

— Bana bak Aysel, dedi. Bir daha beni gelene gidene kötüleme. Elin zaruret içinde kıvranan çocuklarına da kötü muamele etme.

Aysel cevap vermedi. Arayı bozmak istemiyordu. Başında Cevdet adında bir kocası vardı. Memuriyetten çıkmış, şoförlüğe başlamıştı. Bir çok şoför mükemmel bir şekilde yaşarken o karısını çalıştırır, aylığını elinden alırdı. Bir kaç defa dövdüğü de olmuştu.

Cemil bey bunu çok iyi biliyordu. Bazen genç kadının yüzünde şamar izi veya bacağında çürükler görürdü. Bu kadın da talihsizin biriydi. Ama talihsizlik ona bir çeşit kötülük de getirmişti. İftiracı, kötü ruhlu, hilekâr ve yalancı olmuştu.

Kocası Cevdet de ahlâksızın biriydi. Kadını hep kötü yola iteler ve durmadan: «Aptal, manyak, senin yerinde bir başka kadın olsa o moruğu yolar», derdi.

Ama moruk dediği Ahmet Cemil bey öyle pek yolunacak insanlardan değildi. Bir iki defa Cevdet karısını evde alakoyarak yazıhaneye gitmiş, Aysel'in hasta olduğundan söz ederek para istemeye kalkmış, Cemil bey :

— Oğlum, karını tedavi ettirmek için başkalarına el açmaya utanmıyor musun? demişti. Memuriyetini ne diye bıraktın? Şoförlüğe başladın, bari herkes gibi hesabını bil. Elin kızını almışsın, çalıştırıp sırtından geçinmek yakışır mı sana?

Cevdet biraz sertlenmeye kalkmış, o zaman yaşlı adam :

— Bana bak, demişti. Benim öyle palavralara pabuç bırakacağımı sanma. Zararlı çıkarsın ha?

Bayağı kendisine güvenen bir adamdı. Cevdet savuşup gitmiş, bir kaç gün sonra Aysel çalışmaya gelmiş ve :

— Canınızı sıkdıysa özür dilerim, demişti. Kaba adam. Hesapsız adam. Güvenecek bir yerim yok ki. Bir gün bile oturmak istemem.

Aysel aklınca Cemil beye sokulmak istiyordu, ama Cemil beyin hiç gönlü yoktu :

— Evlenirken gözünü açmalıydın, diyordu.

Sağdan soldan Cemil beyin pek hovarda bir adam olduğu söyleniyordu. Ama Aysel bunu kanıtlayacak bir konuya rastlamamıştı. Arkadaşlarının davetine gider, eğlenir, içerdi. Ama her gün, erkenden işinin başına gelir, hatta yıllık izin verdiği Aysel çalışmadığı zamanda o yine yalnız olarak çalışırdı.

Genç kadın onun çok zengin olduğunu biliyordu. Özel hesaplarını pek göstermek istemezdi ama, kıyıdan köşeden anlaşılıyordu ki, beş on milyonu vardı bankalarda.

O Mart günü Sevim gelip gittikten sonra bir zaman daha yazıhanesinde gezindi. İçinde bir kuşku, bir rahatsızlık var gibiydi.

Ertesi gün fabrikası veya atölyesi olan birkaç yere telefon etti. Konfeksiyoncularla konuştu. Hiç birinden memnun kalmadı.

Sevim'e söz vermişti. İyi kötü bir iş bulmalıydı. Ama bulamıyor, kızları çalıştıranlara güvenemiyordu.

Nihayet cumartesi geldi. Büyük sıkıntılar içinde Sevim'i bekledi. Fakat geç vakitlere kadar beklediği Sevim gelmedi. Acaba kız yağmurda ıslanmış, hasta mı olmuştu?

Belki yine çarşamba günü gelir, diye düşündü. Kız yine gelmedi. Bir aralık Aysel :

— Beyefendi, dedi. Siz belki bir iyilik yapmak için bekliyorsunuz ama bu zamanın kızlarını pek iyi tanı-

mıyorsunuz. Onların alınlarının damarları çatlamış. Hiçbiri sağlam ayakkabı değil.

Cemil beyin canı sıkıldı :

— Bana bak Aysel, dedi. Sen bu iğrenç iftiraları bir okul çocuğuna bir mundarlık gibi sıvamaya kalkıyorsun. Sana kaç defa başkalarına iftira etme, benim işime karışma, dedim. Sırtına giyecek bir yağmurluğu bile olmayan bu öksüz ve yetim kıza hemen bir yardım yapamadığım için çok üzüldüm. Ama insanlara yardım etmek de çok güçtür. Herkes sen değil ki, bir parayı uzatınca hemen dört eliyle sarılsın.

Aysel çok üzgün olduğunu anlatmak için içini çekerek :

— Benim başımda ne büyük bir dert olduğunu biliyorsunuz, dedi. Cevdet beni daima hırpalıyor. Kaç maaş avans aldım. Yine de kanmıyor. C içecek ve ben ona para yetiştireceğim. Bu koşullar altında talihsiz bir kadın elbette para arsızı olur.

— İstemenin sonu gelmez Aysel. Kendi davanı kendin hallet. Ben kaç defa sana para yardımı yaptım. Daha fazla istemek insan için bir şerefsizliktir. Hem ben bütün paramı versem o adam yine doymaz.

Aysel zaman zaman iyi bir kadın olmaya çalışıyordu, ama onun alnının damarı çokdan çatlamış, gurursuz, yılışık bir kadın olmuştu.

AHMET CEMİL BEY, bazen içkili olduğu, bazen de oteldeki odasında yatağına gireceği sırada dudaklarını kıpırdatıyordu :

— Dede. ...

Bu sözcük onu sık sık dalgın düşüncelere sürüklüyordu. İçinde bir eksiklik, çevresinde göze çarpmayan bir boşluk vardı. Hatta bazen lokantada istediği yemekler önüne serildiği zaman bile bakınıyor, hizmet eden garson :

— Bir şey mi emrettiniz? diyordu.

Hayır, birşey istemiyordu, daha doğrusu eksik olan, kendisini rahatsız eden şeyi göremiyordu ama bunu havadaki bir sıkıntı gibi seziyordu.

Otel onu sıkmaya başlamıştı. Bu birinci sınıf bir oteldi. Lüks dairesi vardı. Telefonlu, banyolu, televizyonlu bir odada kalıyordu. Paralı müşteri olduğu için o zile dokunur dokunmaz masallardaki, bir dudağı yerde, bir dudağı gökte, cin arabın ortaya çıkıvermesi gibi garson karşısına dikiliyordu :

— Buyurunuz efendim.

Ahmet Cemil bey bahaneler arıyordu. Odasındaki eksiğin farkında değildi, şaşkınlıkla bir bardağı işaret ediyor veya kendisinin hemen bir dakika önce yere attığı sigara kutusunu gösteriyordu :

— Temizlenmemiş burası.

Ona her zamanki gibi :

— Başüstüne beyim, diyorlardı.

Haksız yere odaya bakan hizmetçi ağlamaklı olacak kadar azarlanıyordu.

Bazen, öğle yemeğinden sonra, lokantadan çıkıp yürümeye başlıyor, bir ilkokulun önünden geçerken, demir parmaklıklı kapının önünde durarak koşuşan, gürültü eden çocukları seyrediyordu.

Sonra, gereğinden fazla kaldığını akıl ettiği zaman yürüyordu. İleride bir park vardı. Orada insanların bir kısmı peynir ekmek ve bir salkım üzüm, ya da iki simitle karınlarını doyuruyorlardı. Avurtları dolu dolu yemek yiyişleri pek tuhaftı.

Sonra oraya araba içinde küçük çocuklar getiriliyor veya yaramaz bir oğlanı oynasın diye parkın ortasına bırakıyorlardı. Çocuğu getiren bazen hayli ihtiyar ve muhakkak ki artık çalışmayan bir erkek olabiliyordu.

Çocuk ona uzaktan sesleniyordu :

— Dede, çiçekleri koparmayayım, değil mi?

İhtiyar ona birşeyler söylüyordu. Önemli olan bu değil. İşin önemli tarafı Ahmet Cemil beye hiçbir çocuğun «Dede» dememesi ve bundan sonra da demeyeceğiydi.

Parası vardı, itibarı vardı, yalnızlık sıkıntısı çekmemişti. Kimse kendisine karışmamış, okuldan çıktı çıkalı bağımsız ve keyfince bir yaşantıyı sürdürmeye başlamıştı.

Emreder, istediği herşeyi yaptırır, insanları gözlerinin içine baktırabilirdi. Ama bütün bunları, bütün bu insanlar sadece onun cebindeki para için yapıyorlardı. Odasını temizleyen kadın onun haksız azarlamalarına sadece para hatırı için katlanıyordu. Eğer onun cebinde para olmasa yüzüne bakar mıydı?

Parkta bir sıraya oturup düşünürken sonradan farkına varmıştı. Birisi kendisini izliyordu. Dikkat edince bunun Aysel'in kocası olan şoför olduğunu sezmişti. Bu bir rastlantı değildi. Yerini değiştirdi ve hayli uzağa gitti. Adam yine kendisini görebileceği bir yerde bekledi.

Artık sinirlenmeye başlamıştı. Bir gün, yazıhaneye geldikten sonra seslendi :

— Bana bak Aysel. Kocana söyle, benim peşimde dolaşmaktan vazgeçsin, yoksa fena yaparım.

Kadın inkâr ediyordu. Ama Cemil bey :

— Beni büsbütün sinirlendirme, dedi. Ya beni rahatsız etmekten çekin, ya da kendine başka yerde iş bul.

Kadının bir ayaklarına kapanmadığı kalıyordu. Ağlıyor, yalvarıyor, bütün gururunu, insanlığını yitiriyordu :

— Ne yapayım, düşmüşüm bir kere. Benim için ölmeden kurtuluş yok. Gücü bana yetiyor.

— Peki peşimde dolaşmakla ne kazanacak bu serseri?

Birisi kendisini izliyordu. Dikkat edince bunun Aysel'in kocası şoför olduğunu sezmişti.

— Bilmiyorum. Belki kimlerle ilginiz olduğunu öğrenecek. Size belki şantaj yapmaya kalkacak.

— Bana bak Aysel, ben zevklerimi, insanların hizmetlerini satın alırım. Parasını öderim, işte o kadar. Benim korkup çekineceğim, utanacağım birşey yoktur.

Yazıhaneye gelenlerin içinde gözdağı vermeye kalkan kimse yoktu. Hepsi nazik davranır ve bir şeye razı etmeye çalışırlardı. Bağırıp çağıran, ağır basan hep Ahmet Cemil beydi. Çünkü zengin bir adamdı.

Ama işte onun da hayatında eksik bir taraf vardı. Onun yolunu bekleyen yoktu. Onu kimse özlemiyordu. Beklerse para için bekliyor, özlerse parayı özlüyorlardı.

Ona bir küçük oğlan veya minimini bir kız: «Dede» demiyordu. Bundan sonra da demeyecekti. Baba dememişlerdi ona. Baba diye beklememişlerdi onu. Artık dede diye de beklemeyeceklerdi. Ona güvenmeyecek, ondan birşey beklemeyeceklerdi. Her küçük çocuk onun yabancısıydı. Okşamaya kalksa elinin altından kaçarlardı.

Onları yanına veya kucağına alamazdı. Çünkü onların dedesi değildi.

Para ile herşey yapmak mümkündü. Ama kendisini sevdirmek değil. Belki gençken, parasından söz etmeden kendisini sevecek bir kız bulabilirdi. Ama o parasını saklamasını da bilmemişti.

Daha lisedeyken bol para harcıyordu. O zaman bile özel arabası vardı. Kız arkadaşları bu araba yüzünden ona sokulurlardı. Erkek arkadaşlarının içinde kendisine bu zenginlik yüzünden düşman olanlar vardı.

Bir Hilmi'si vardı. Sıra arkadaşı. Herşeyi konuşurlardı aralarında. Severlerdi birbirlerini. Tatil günlerinde onları alır gezdirir, onlara ikram ederdi.

Bir gün pek somutuktu Hilmi. Cemil onu söyletmişti :

— Kız artık beni istemiyor.

— Neden?

— Sen varken ben fazla geliyorum sanırım.

— Anlayamadım.

— Anlamayacak ne var? Para sende, araba sende, ikram sende. Beraber gezer tozarsınız, benim aranızda ne işim var?

Cemil duygulu bir gençti. Çok dokunmuştu ona bu. Bir daha onları davet etmedi, gezdirmeye kalkmadı. Çünkü kızla Hilmi küskündüler. Nihayet iş anlaşıldı. Hilmi söylemişti :

— Sen okuyacaksın, bir meslek sahibi olmaya, tutunmaya çalışacaksın. Önünde yığınla sıkıntılı yıllar var. Halbuki o şimdiden zengin. Eğer beni hakikaten seviyorsan bırak onunla anlaşayım.

Ahmet Cemil o zaman sinirlenmişti.

— Hilmi, ben birbirinizi seviyorsunuz diye sizlerden hoşlanıyordum. Sizi gezdirmek, eğlendirmek benim için bir zevkti. Ben bir arkadaşımın sevdiği kızı ayartacak seciyede miyim?

Hilmi bir daha o kızla ilişki kurmamış, ama içindeki kırıklık baba oluncaya kadar sürmüş, sonra çoluk çocuğa karışmıştı.

Ahmet Cemil'in hayatında böyle bir kaç dram daha vardı. Kusursuz bir erkek, arkadaşlarının söylediklerine göre, hatta güzel bir gençti. Ama para onun yanında güzelliğini ve fizik kıymetini bastıran bir varlık oluyordu.

Hangi kızla arkadaşlık kurmaya kalkmışsa ona paradan söz etmişlerdi. Tercihlerinin sebebi sadece paralı olmasıydı.

Ahmet Cemil belki de hakikaten beğendiği bir kızdan da bu sözü duymuş ve :

— Ben paramı harcayacak bir kız değil, kendime bir hayat arkadaşı arıyorum, demiş ve ilgisini kesmişti.

Onu bekâr yaşatan, ona ev hayatını haram eden

hep bu paraydı. Önce bu parayı bol bol harcamıştı. Fakat sonradan ona bir hasislik gelmiş, kimseye bonkörlük ve iyilik etmemeye başlamıştı. Hakkından fazlasını vererek varlığını ziyan etmek istememişti.

Mükemmel bir aile reisi olma yeteneklerine sahipti. Duygusaldı, iyi yürekli ve samimi idi. Ama insanlar onu birbirlerine tanıtıyorlardı. «Bu adam para babasıdır», diye.

NİSAN ORTALARINDA bir öğle üzeri Emekli Albay Mehmet Ali bey yazıhaneye gelerek çocukluk arkadaşına bir ziyaret yapmıştı.

Şuradan buradan konuşurken ağzından bir söz kaçtı :

— Birader, bir aralık Sevim sana gelmiş, bir iş bulmanı rica etmiş. Sonradan arkasını arayamamış.

Emekli Albay bunu söylerken biraz kızarmıştı. Cemil bey zeki bir insandı. Arkadaşına bir sigara ikram ederken :

— Öyle oldu, dedi. Sağa sola soruşturdum, cumartesi gün bana gel, demiştim. Bir daha görünmedi.

Arkasından da ekledi :

— İhtimal benim tehlikeli bir ihtiyar olduğumu, kendi ayağı ile kurdun ağzına gitmemesini söyleyenler olmuştur.

— Ne münasebet, kim söyleyecek!

— Belli olmaz kardeşim. Ben gençliğimden, lise öğrenciliğimden beri çekerim bu kahrı. Bir arkadaşım bana «Neye traş oluyorsun, suratına bir beş yüzlük yapıştır, peşinden koşan koşana,» demişti. İşte böyle Mehmet Ali bey kardeşim.

Sonra sordu

— Ne münasebetle bunu bana açtın!

Emekli Albay hayli sıkıntı içinde

— Benim, Sevim'in sana müracaatından haberim

yoktu, dedi. Biliyorsun ki zaman kötü. Beraber oturduğu kadın bu kızcağızı okutacak durumda değil. Zaten kalorifer dairesinin yanındaki tek odalı bir izbede oturuyorlar. Sata sata birşeyleri kalmadı. Zaman malum, ben ancak kendi yağımla kavrulabiliyorum. Elimden birşey gelmiyor. Hani münasip bir iş bulunabilirse kızcağız yine o kadınla oturup barınabilir.

Ahmet Cemil bey

— İş, dedi. Bu yaşta, akça pakça bir kızı bir atölyeye, bir fabrikaya, nihayet bir konfeksiyoncuya teslim edeceksin. Bin türlü ihtiyaç içinde kıvranan kızcağız sağdan, soldan gelen sataşmalara ne güne kadar dayanacak? Sen bunun sorumluluğunu üstüne alabilir misin Mehmet Ali?

Mehmet Ali bey

— Ben Allah'tan korkarım, dedi.

— Sen korkarsın da ben korkmam değil mi? İstersen can ciğer arkadaşım olsun, bu kızı al ziftlen diyebilir miyim? Ben başka bir formül düşünmüştüm.

— Ne gibi formül?

Albay sıkıntı içinde eski arkadaşının yüzüne bakıyordu. Ahmet Cemil bey içini çekti

— Dinle beni, dedi. Bu bir memleket sorunudur. Fakirlik yüzünden toy bir kızın çalışmasından faydalanmaya kalkarsın. Onu kendi elinle bir iş yerine teslim edersin. Orada çalışan diğer erkekler, hattâ kadınlar sadece kendi menfaatlerini bilirler. Bir çocuğu doğru yoldan ayırmanın bin türlü yolu vardır. Samimi, candan görünürler. Bakarsın kızcağız kötü yola düşmüş. Yüksek ökçeli ayakkabı, tırnak ve dudak boyamaktan başlar, vaitlere kanar, olanlar olur. Erkekler bile böyledir. Ya ezilir kavgacı olur, hırsız olurlar, ya da hayatları hep ıstırap içinde, yokluk içinde geçer.

— Şu Sevim için bir formülden söz ediyordun?

— Anlatacağım kardeşim. Önce şundan eminim ki, senin bana bile emniyetin yok. Kızın buraya gel-

mesine belki sen engel oldun. Araya girip bir iş temi-nine çalışıyorsun.

— Yok birader...

— Kesme sözümü. Bana bak Mehmet Ali, sen bana güvenemiyorsun. Ben de atölye sahiplerine, işverenlere güvenemiyorum. Çünkü oralardaki iş hayatını çok iyi bilirim.Orada işçiler oturup, kendilerini Tanrı'-ya adayarak Kur'an okumazlar. Oradaki tilki bakışlar, sinsi düşünceler insanın içine işler. Birinin dişinden kurtulur, ötekininkine düşersin. Bu yalnız bizde değil, her toplumda böyledir. Benim kimseye güvenim yok Mehmet Ali. Uzun boylu düşündüm bunu. Bekledim ki kız gelsin, kendisine anlatayım. Gelmedi, korktu ve-ya korkutuldu. Bunun üzerinde durmuyorum. Şimdi bulduğum formaliteye gelince, ne bana gelsin, ne de ben gidip yüzünü, suratını göreyim. Ama okumasına, geçinmesine yardım edeceğim. Sen söyle bana Mehmet Ali. Bu kıza kaç para lâzım ki geçim sıkıntısı, giyim kuşam sıkıntısı çekmeden, okumasını sürdürebilsin, yanında kaldığı kadına da yük olmasın. Bir düşün ba-kayım.

Mehmet Ali bey şaşırdı

— Ne bileyim birader, dedi. Benim üç bin lira mutfak masrafım oluyor. Tabii çoluk çocuk sık sık ge-liyorlar. Bir karı bir koca kalsak iki binle de rahat ge-çiniriz. Hanife Hanımın oturduğu daire kendisinin. Ki-ra vermediği gibi galiba apartman halkı acıyor da kalo-rifer parası filan da almıyorlarmış. Zaten sekiz daireli apartman. Bütün kazancı, yiyecek parası apartmanda-ki bazı ailelere hizmet etmekle temin ediliyor. Bile-medin elli, altmış lira günde. Hergün de çalışamaz. Eli-ne bin lira ya geçer, ya geçmez. Galiba yardım ettiği evli bir kızı ve torunları da varmış. Sen bu bin lira ile giyin, kuşan, ye iç, bir de yardım et bakayım.

Ahmet Cemil bey :

— Nasıl kadın bu? dedi.

— Vallahi ben pek tanımam. Birkaç defa gördüm. Horozdan kaçar cinsten, eski kafalı bir karı. Sevim'inkiler uzun boylu onunla oturmuşlar.

— Kız kira evinde bırakılmış bir ev kedisi gibi desene. Bunu bana kendisi söylemişti.

— Evet, kızcağız kendisini eve demirbaş olarak bırakılmış bir kediye benzetir. Sonra düşünüyorum, ne verirler böyle bir kıza. İş güç bilmez. Sonra on sekiz yaşından aşağı çocukları çalıştırmak da kolay değil. Hele kız olursa.

— Demek biraz araştırdın Mehmet Ali bey.

Emekli Albay utanarak :

— Biraz soruşturdum, dedi. Emekli olunca dükkân filan açan, bazı atölyelerde iş alan arkadaşlarım var. Kime sordumsa yüzünü buruşturuyor. Bir felâkete sebep olmak istemiyorlar.

Ahmet Cemil bey :

— Uzun lâfın kısası, dedi. Bu kızcağız çalışamaz. Çalışmadan da okumasına yardım edilebilir.

Ahmet Cemil bey yazıhanesinden bir uzun anahtar çıkardı. Arkasını dönerek yanındaki ufarak kasayı açtı. İçinden birşeyler aldı. Tekrar yerine oturdu :

— Bak Mehmet Ali bey kardeşim, dedi. Ayda bin lira verelim bu kıza. Bununla idare eder, yer içer sanırım. Şu bin lirayı da al. Üstüne başına gerekli birşeyler alsın. Buraya geldiği zaman yağmurdan ıslanmış, buluzu omuzuna yapışmıştı. Hattâ ben ıslandı da hasta oldu, o yüzden gelemedi sanmıştım.

Mehmet Ali bey paralara üzüntü ile bakıyordu. Ahmet Cemil bey :

— Bana bak arkadaş, dedi. Ben elin kızını satın almıyorum. Bir amcalık yapmak istiyorum. Zaten bunu evvelce düşünmüştüm. Kaldır şu paraları ortadan. Ha, şunu da kafana koy arkadaşım. Ben başka günahlarımın kefareti olarak da yardım etmek istemiyorum.

Mehmet Ali bey

— Benim aklıma gelmedi, dedi.

— Sonradan gelir kardeşim. Malum ya, eskiler yapmadıklarını bırakmaz, sonunda da ya bir mescit, ya bir çeşme yaptırarak ahaliden dua dilenirlermiş. Benim hiç bir şeye ihtiyacım yok. Teşekküre bile. Burası yolunun üstü sayılır. Sen de bir amcalık yap. Aybaşlarında uğra. Kız rüştünü isbat etmiş olsaydı bankaya, onun adına yatırırdım. Öteki karıya da güvenemem. Torunlarına yardıma kalkar bu parayla.

Mehmet Ali bey çok mahcup olmuştu. Ahmet Cemil bey bu mahcubiyeti arttırmak ister gibi üzerinde duruyordu

— Çok rica ederim, bana teşekküre filân gelmesin. Sen lütfen aracı ol.

Sonra ilâve etti :

— Belki bizi de bir hayırla anan bulunur.

Mehmet Ali bey cebinde emanet paralarla apartmanına dönerken Ahmet Cemil bey, başı elleri arasında garip bir uyuşukluk içinde yalnız kalmıştı.

O akşam yemekten sonra Emekli Albay kapıcı ile haber göndererek Sevim'i çağırtmış, Hanife hanım da kızla birlikte gelmişti. Bu kadın belki iyi yürekliydi, Sevim'i severdi. Kızcağız onun eline doğmuştu. Ama öyle okumaktan pek anlamıyordu. Onun çalışması gerektiğine inanıyor ve :

— Ortayı bitireyim bari, diyorsun, diyordu. Bitirsen ne olur, bitirmesen ne olur? Herkes nasıl çalışıyorsa sen de çalış. Yok işte. Yoktan yonga çıkar mı? Olsa arar mıyım ben!

Kadın bir ay olsun müsaade etmiyordu ki kızcağız sınıfını geçsin. Nihayet Albaya başvurup derdini anlatmaya çalışmış, bu arada Ahmet Cemil beye gittiğini söyleyince de kıyâmetler kopmuştu

— Öyle bir adamın yazıhanesine nasıl gidersin? Ne mal olduğunu biliyor musun? Ben yaşlı başlı karımı bile çıkartmadım yanına. Feleğin çemberinden geç-

miş bir adam. Para ile herşeyin yapılacağına inanmıştır.

Sevim ağlamaya başlamıştı :

— Ne bileyim beyamca. Kimseyi rahatsız etmek istemiyorum. Teyzen iş bulmam için beni zorluyor.

— Kendisi mi çağırdı seni?

— Hayır, ben gittim.

— Yazıhanesinin yerini nereden buldun?

— Size kartvizit bırakmıştı ya. Telefon numarası vardı.

— Kızım o adama elini verirsen kolunu alamazsın.

Kız böyle tehlikeli bir adam olduğunu bilmeden gittiğini ve kendisini orada çalışan kadının nasıl azarladığını, sonra Ahmet Cemil beyin sözlerini anlatmıştı.

Fakat işte Albayın ısrarı ile gitmemişti ve Albay bir kaç yere başvurmuştu ama iş bulmak, işin temizliğine güvenmek pek kolay değildi. Daha geniş bir çevre tanıdığı için Ahmet Cemil beye gitmeyi düşünen Albay işte o akşam kızı çağırtmıştı.

Belki davranışlarını kıymetlendirmek için, sokakların halini bile hikâyesine katarak konuştuklarını anlattıktan sonra :

— Sevim, bana bak kızım, dedi. Cemil senin çalışmana razı değil. Ben kendi elimle felâketine sebep olamam diyor. Onun bulduğu çare şu. Sana ayda bin lira verecek. Bu paradan okul masrafın, mutfak masrafın çıkar, tamam mı?

Kıza konuşma fırsatı vermiyordu. Hanife hanım :

— Borç mu veriyor bu adam? diye sordu.

— Hayır, bu sadece bir amcalık. Bir yardım.

— İyi, iyi ama paranın arkasını keserse?

— Hanife hanım, hangimizin ne olacağını bilemeyiz. Cemil bey bana her ay başı gel, paravı al, dedi. Şimdilik yapacak başka birşey yok, anlaşıldı mı?

Fakat bu defa Sevim şaşalıyordu

— Ne diye para veriyor bana?

Emekli Albay :

— Evlâdım, dedi. Hem böyle bir parayı temin edelim, hem de kabul et diye sana yalvaralım mı? İyilik et, at denıze, balık bilmezse Halik bilir derler. Adamın evi yok, barkı yok. Otel köşelerinde ömrü geçiyor.

Hanife hanım

— Ya ölüverirse, dedi. Paranın ardı kesilir.

Emekli Albay :

— Yeter be hanım, yeter be, dedi. Hangimizin garantisi var. Şimdilik adam senden benden sağlam. Çok da güzel düşünmüş. Zaman pek kötü. Çoluk çocuk kötü yola sapıveriyorlar. Hem acemi insana kaç para verirler ki! Üstelik on sekiz yaşından aşağıya çocuk çalıştırmak çok sakıncalı.

Sevimin gözleri dalmıştı. Daha önce Albayın sözlerinden pek tedirgin olmuş, canından bezgin duruma gelmişti. Hanife hanım onun huyunu bildiği için :

— Bana bak Sevim, dedi. Başına bir devlet kuşu konmuş. Bir adam çıkmış, sevabına senin masrafını veriyor. Budalalık edip tepersen başının çaresine bakarsın, anladın mı?

Emekli Albay :

— Ağır ol bakalım Hanife Hanım, dedi. Sen bu çocuğun yüzüne kapını kapatırsan bizim kapımız ardına kadar açıktır.

Kadın telaşlandı

— Ben kabul etsin diye söyledim, dedi.

— Kalbini kırma kızın. Herşeyin bir usulü, erkânı vardır. Sevim yardım kabul etmemekte haklıdır. Ama bu yalnız yardım değil, biraz da borçlanmadır. Liseden çıkar, bir memuriyete girer, öder borcunu. Ama gururlanıp da böyle bir imkânı tepecek kadar akılsız değildir.

Borçlanmak ve bunu ödemek! Bu, Sevim'e fazla

güç görünmedi. Albay konunun ikinci bölümüne geçiyordu

— Buradan bitmiş değil. Yarın yengenle beraber çarşıya çıkarsınız. Üstüne başını yoluna koy. En ziyade gerekli olanları al. İşte bunun için de bin lira. Unutma yengenle gideceksin.

O, penceresinden ancak sokaktan geçenlerin ayakkabıları görünen yere gömülü dairede, o gece Sevim hiç uyuyamamıştı. Eksiklerini alacaktı. Bunları zihninde tesbite çalışıyordu. Tabii bunun arkası gelmeyeceği için parasını çarçur etmemesi lâzımdı.

Kümes kadar o iki odanın birinden Hanife hanım gece yarısı sesleniyordu

— Sevim yavrum, benim için de birşey uyduruver. Üstün başım dökülüyor. Sana bakmaktan kendime bakamıyorum ki.

TIK... TIK... TIRRRR.. Gecenin sessizliği içinde kalın sopanın ucundaki demirin yayakaldırımın bordür taşları üzerinde çıkardığı tok gürültü uzaklardan duyuluyordu.

Bu ses, bu sokağın bir özelliğiydi. Elli, altmış yıl önce küçük bir çocuk olanların akıllarında kalmış olan bu ölçülü ses, şimdi ihtiyarlayanlara geçmiş günleri ve o günlerin gecelerini hatırlatıyordu.

Artık İstanbul sokaklarında eli kalın sopalı, beli kuşaklı, kocaman bıyıklı ve geniş omuzlu bekçiler dolaşmıyordu. Gecede bir iki defa düdük sesleriyle bekçiler veya polisler birbirlerine nerede olduklarını haber veriyorlardı.

Fakat o, Noel Baba gibi kocaman beyaz sakallı, kalın enseli, beli kuşaklı ve bu kuşağa iki tarafı kapaklı bir cep saati sokulmuş olan adam sokakları bırakamıyordu. O, tam altmış yıl bu sokakları beklemişti. Bu sokaklarda kim varsa onun eline doğmuştu. Hiç

bir yaşıtı kalmamıştı ama, o yine kendisine emanet edilmiş olan sokakları dolaşıyor, elektrik lâmbasının altında kuşağından saatini çekip sustasına basarak kaç olduğunu anladıktan sonra sopasını yaya kaldırımın kenarındaki bordür taşına vuruyordu :

— Tık... tık... tırrr..

Gecenin karanlığı içinde yansıyan ve kapalı pencerelerin arkasındaki odalarda da duyulan bu sesi ihtiyar bir kadın dinler

— Saat iki buçuk olmuş, derdi.

Veya ateşli, hasta bir çocuk, gözleri çakmak çakmak, dudakları hararetten kurumuş sorardı

— Anne, kim tak tak vuruyor öyle?

— Bekçibaba yavrum.

— Neye vuruyor?

— Saatin kaç olduğunu haber veriyor.

— Neye haber veriyor anne?

— Bilelim diye yavrum. Sabah yakın mı, değil mi anlarız.

— Sabah yakın mı anne?

— Neredeyse ortalık ağarmaya başlayacak..

Uykusuz ve çileli anne dalıp dalıp giden çocuğunun yüzüne bakarak, onun tuğla gibi kızgın elini iki eli arasında tutarak hep karanlıkları dinlerdi.

— Bir sabah olsa...

Hastalar, kederliler, tasalılar, meraklı ve evhamlılar hep bu Bekçibabanın sesini dinlerlerdi. Hattâ yataklarından kalkıp pencereye giderek, elini cama dayayıp dışarıya bakan ve Bekçibabayı görmeye çalışanlar olurdu.

Sokağın iki tarafı da karanlık olurdu. Kapılar kapanmış, perdeler indirilmiş, ışıklar söndürülmüştür.

Hele evlerden birinde bir ışık sönmemiş olsun! Bekçibaba fazla gürültü etmeden pencereyi tıkırdatır.

— Komşu, bir sıkıntınız mı var?

Hastalık filan olursa üşenmez, çalışır, emeğinin

geçtiğini, bir işe yaradığını ister. Ertesi gün veya daha sonra sorar

— Yavru nasıl oldu? İyidir inşallah.

Hiçbir çocuk ondan korkmaz. Çünki en az üç beş defa kucağına çıkmış, bembeyaz sakallarını yakından görmüş, parmaklarını bu sakalların arasına sokmuştur.

Ortalık ağarıp ezan okunduğu sırada Bekçibaba mescide gider, orada sabah namazını kılar, ağır ağır evinin yolunu tutar.

Yaz kış hemen hiç değişmeyen bu gece bekçiliğine Hızırana da alışıktır. O da namazını evde kılar, kocası gelince, kuşağını çıkarmasına ve elini, yüzünü yıkayıp yatmasına yardım eder.

Bekçibaba artık çok yaşlanmış bir adamdır. Belinden kuşağı çevrilip çıkarılınca bir külçe gibi yatağına serilir, örtünür. Artık o sağlam bir insan değildir. Bir yığın haline gelmiştir.

Saat dokuza doğru yavaş yavaş kımıldanır, sendeleyerek kalkar, kuşağının bir ucu kapının tokmağına tutturulmuştur. Bu, en az altı arşın boydaki kuşağı sımsıkı, döne döne, hiç katlamadan beline sarar, o zaman artık Bekçibaba olarak yaşamaya başlar.

O akşam da sokağı ağır ağır dolaşıp kapı içlerine, köşe başlarına dikkatle bakdıktan sonra yere eğilerek hemen hemen bir karış yeri görünen pencereyi tıkırdatmıştı.

Neden sonra ince bir ses duydu

— Bekçi baba, sen misin?

— Benim, kızım, dedi. Işık yanıyor da.

— Evet, uykum kaçtı da.

— Bir sıkıntın mı var?

— Kuruntularım, sıkıntılarım var Bekçibaba.

— Hava pek serin değil. Kapıya çıksana. Ama arkana birşey al.

– Benim kızım, dedi. Işık yanıyor da.

Sevim Hanife Hanımın geniş atkısına sarılarak apartmanın kapısını aralamış, oradan anlatmıştı biraz.

Çalışmaya gitmeyecek, okula devam edecek. İyilik seven bir ihtiyar adam var. Hem de Albayın arkadaşı. Çocuklukları bir arada geçmiş. İlkokulu cami mektebinde okumuşlar. Zenginmiş de...

Kız Ürperiyordu :

— Bilmem ki, doğru mu bunu kabul etmek! Hanife teyze de çok israr ediyor. İlle çalış diyordu. Ben öteki kızlar gibi değilim ki Bekçibaba.. Albay da çalışmama razı olmadı. Kaç yere bakmış, hiç gözü tutmamış.

Bekçibaba hemen konuşmaz, karşısındakini iyice dinlerdi. Kız sözünü bitirince :

— Bu zamanda kimse kimseye bedava yardım yapmaz evladım, dedi. Bu adam senden ne istiyor?

— Benden mi? Hiç! Hatta teşekkür için gittiğimi bile istemiyor.

— Kimin nesi bu adam?

— Evi, barkı yokmuş. Otellerde kalırmış.

— Seni nereden tanıyor?

— Bir akşam Albaylara misafir geldi. Bir yerde içki içmişler. Ben ertesi gün onlara kahvaltı vermiştim. Sofraya biraz hizmet ettim. Sonra da gittim, iş istedim.

— Bir defa gördüğün adama gidip iş istenir mi?

— Bekçibaba, Hanife teyze beni çok zorluyordu.

— Anlaşıldı, sonra ne oldu?

— Albaya demiş ki, o kız çalışamaz, zaman kötü, ben her ay ona bin lira veririm, demiş.

— Parası çok galiba?

— Albayın söylediğine göre milyonermiş.

— Haydi haydi uyumama bak. Sabah ola hayır gele.

Zavallı Sevim nasıl uyusun? Ne zamandan beri hasretini çektiği hafif topuklu ayakkabıları karanlıkta

bile uzanıp okşuyor. Hele yeni ders yılı için diktireceği formanın lacivert kumaşı, hele o hayli ince çoraplar, sonra yağmur geçirmeyeceği temin edilen pardesü... İç çamaşırları...

Hanife teyzeye terlik ve entarilik kumaş da alınmıştı. Bin liradan bir avuç bozuk para kalmıştı. Ama olsundu. Nasıl olsa aybaşı yakın.

Ama ya bu adamcağız ölürse...

Ölmez, değil mi? İnşallah ölmez.

Sevim'in değişikliği yalnız çoraplarında ve ayakkabılarındaydı. Fakat cesareti yerine gelmişti, hatta neşeliydi. Kızlar :

— Sende bir hal var, diyorlardı.

— A... ne hal olacak ayol!

— Bilmem, bana mı öyle geliyor!

Neme lâzım, Hanife teyze hemen yemeklerin lezzetini arttırmış ve yağını, tuzunu esirgememişti. Sabahları erken kalkıyor ve

— Sevim, diye sesleniyordu. Elini çabuk tut. Sonra birşey yemeden gidersin.

Son zamanlarda aldığı para yedi, sekiz yüz lirayı geçmiyordu. Kız çekilen sıkıntıları bildiği için çoğu zaman aç kalkardı sofradan. Birçok defa Hanife Hanım :

— Sen doyur karnını kızım, derdi. Ben gündüz muhasebecilerdeydim. Adamakıllı yemişim. Akşamüstü de çay yaptılar.

İnkâr edilmez doğrusu. Bazen ağır konuşurdu ama bu da parasızlıktan geliyordu. Yoksa pek az da olsa çalıştığı yerdeki nadide yemeklerden bir parça getirirdi eve. «Sensiz boğazımdan geçmedi,» derdi. İnleye sıklaya çalışacağına kızı çalıştırmasını söyleyenlere :

— Anası gözlerimin içine baka baka öldü, derdi. Bana emanet etti onu. Hizmetçi yapayım diye bırakmadı.

Hani Sevim mükemmel bir hizmetçi olurdu. Se-

vimli, zeki, becerikli, uyanık bir kızdı. O ölçüde de ağır başlı. Yalnız sesinin nazlı hali, mahzunluğu yeterdi.

Son zamanlarda onu çalışmaya zorladığı için üzülmeye başlamıştı. Bunun için de :

— Kul sıkılmayınca Hızır yetişmez derler Sevimciğim, diyordu. Allah bu adamı halketti başımıza.

Mayıs sonuna doğru Albay bir bahane ile yazıhaneye uğrayınca Ahmet Cemil bey parayı uzatmış ve :

— Nasıl çocuk? diye sormuştu.

— İyi maşallah. Sana dua edip duruyorlar. Bir an önce yetişip borçlarını ödeyecekmiş.

— Mehmet Ali, ben borç para mı veriyorum? Sen aklını mı bozdun? Nesinden ne alacağım kızın?

— Kızma kardeşim. Bir insana yardım kabul ettirmek de kolay değil. İnsanlar ne kadar fakir olsalar yine bir gururları vardır. Alnının damarı çatlamışlardan değil bu çocuk. Ama beni düşündüren bir nokta daha var. Allah bin kere razı olsun, yardım ettin, elleri genişledi. Ama düşün kardeşim bu yardım kesiliverirse?...

— Yardımın kesilmesi için benim kuyruğu titretmem gerekir. Ben gençliğimde çok har vurup harman savurdum Albayım. Ama bugün bir yardım yaparsam yerine ulaştığını isterim. Eli sıkı, peyniri şişeden yalar, varyemez desinler, istedikleri kadar. Benim en fazla sinirlendiğim riyakârlıktır, yiyim yeri edilmektedir.

Albay kahvesini içerken

— Bak birader, dedi. Semtten memnunum, komşularım da iyi. Yalnız oğlan güneye tayin edildi. İlle gelin, sonbaharı orada geçirin, diyor. Biliyor musun bilmem, benim kız da şarkta. Ne zamandır İstanbul'dan ayrılmadık. İnsan bir değişiklik arıyor. Gidelim diyorum. Bir yandan da evi bozmak istemiyorum.

Ahmet Cemil bey :

— Pek sıcaklara kalmamak şartiyle güney iyidir,

dedi. Evin nesini bozacaksın yani. Eşya mı götüreceksin?

—Yok canım, gidersek iki kat çamaşırla gideriz.

— Peki düşünecek ne var?

— Pek önemli birşey yok. Şayet gidersem o çocuğa parayı nasıl yollacaksın? Ayağına gidemezsin ya!

— Elbette gidemem. Birisi gelip alır.

— Uygun ve emniyetli birini buluruz. Bak seni görmeden gidersem gücenme sakın. Bir de şey... Neye Sevim uğrayıp da senden almasın parayı. Bunda bir sakınca mı var?

— Ne sakıncası olacak birader. Benim aklıma bile gelmeyenler bana reva görülüyor. En yakın, en samimi arkadaşlarım bile beni bir canavar gibi anlatıyorlar. Zaten bu para değil mi beni yeryüzünde yalnız bırakan?

Mehmet Ali bey ayrılırken eski okul arkadaşını yüzünden öpmüştü. Belki de onun hakkında Sevim'e ve kendi eşine ağır sözler söylediği için içinde bir acıma vardı ve samimiyet göstererek kendisini affettirmek istiyordu.

Cemil bey son zamanlarda çok sıkıntılı olmuştu. Birçok şeye sinirleniyordu. Kendisiyle konuşmak için bahaneler arayan Aysel'i âdeta kovmuştu :

— Git be kadın, çekil başımdan, görünme gözüme.

— Aman Cemil bey beni mahvediyorsunuz?

— Ne mahvedeceğim be! Sana git diyorum. Yıllık izinlisin anladın mı, yarın gelme. Kovarım ha!

— Ay başını beklesem.

— Şimdiden al paranı.

— Cemil bey, ben sizin hiç bir şeyinize engel olamam. Ekmek paramı almayınız elimden.

— Lahavle, Aysel sana git diyorum. Bir buçuk ay izinlisin. Belki ben de bir tarafa cehennem olur giderim.

Kadını bir dövmediği kalmıştı. Ne halden anlamaz insanlardı bunlar!

Aysel gitti, ertesi gün de aksi gibi bir yığın telefon geldi, hiç beklemediği işler açıldı başına. Eh, kazanç getiren işler de tepilmez a.

Kahve kahve üstüne içerek çalıştı. Mektuplarını kendisi yazdı. Bankalara kendisi gitti. Yemek vaktini unuttuğu oldu. Ama bu iş fazlalığı sırasında kendisinden uzaklaşmış, zamanın nasıl geçtiğini pek anlamamıştı.

İş konuşmaları, dışarıda buluşmalar, çekişmeler, birbirini atlatmaya uğraşmalar epeyce sürdü. Öyle pek fazla işi yoktu. Yazıhaneyi evi olmadığı için tutuyordu. Defterini kendisi işler, para hesabını kendisi tutar, daha çok tahvillerle, borsa işleriyle ve bu arada daha başkalarının çalışacağı yapı işlerine yatırım yapmakla uğraşırdı.

Bir aralık Anadolu'ya giderek modern bir çiftlik kurmayı düşünmüş, planlar yapmış, ilgili kimselerle konuşmuştu. Fakat tam yola çıkacağı, faaliyete geçeceği sırada aklı başına gelmiş :

— Aklını mı bozdun sen, diye bağırmıştı. Bu kalabalık şehirde binbir eğlencenin içinde yalnızlık çeken sen, Allah'ın dağında çıldıracak mısın? Kendini genç mi sanıyorsun. Sen bu sevdadan vazgeç Cemil, otur oturduğun yerde.

AYSEL dışarıdan sesleniyordu

— Ayol sen kimsin, ne işin var burada, yoksa Noel Baba mısın?

Aysel bir buçuk ay tatil yapıp dönmüştü. Dönüşünün de hemen ilk günlerindeydi. Kalın bir ses :

— Ben Ahmet Cemil beyi göreceğim, diyordu.

Aysel şirret şirret söyleniyordu :

— Ahmet Cemil beyle ne alış verişin var?

— Ben o adamı göreceğim. Burada olduğunu kapıdaki adam söyledi.

— Ahmet Cemil bey meşgul.

— Ben beklerim kapının dışında.

— Hayır, burası kahve değil. Çık git bakayım.

Kalın ses hiddetlendi :

— Sen ne meram anlamaz kadınsın be? Şu sopayı beynine indiğim gibi senin leşini sererim.

Aysel korkudan eli ayağı titreyerek iç yazıhanenin kapısını vurdu. Ahmet Cemil bey kendisini rahatsız etmemesini söylemiş, telefonların da fişini çekmişti. Bazen yaptığı gibi bezli şezlongunda uzun oturuyordu.

Zaten dışarıdaki gürültüden rahatı kaçmıştı. Fakat o kalın ve yaşlı erkek sesi biraz da hoşuna gitmişti.

Kapıyı açtı. Dış yazıhanenin ortasında uzun boylu, geniş omuzlu, beli kuşaklı, tıpkı eski pehlivanların kıyafetinde, bir elinde kalın bir sopa, ötekinde lâcivert bir kasket, saçı sakalı bembeyaz bir ihtiyar duruyordu. Noel baba rolü verilmek için bir adam aransa bundan daha güzeli bulunamazdı. Ama biraz sert bakışlıydı.

Ahmet Cemil bey :

— Buyurun Bekçibaba, dedi.

Adam ona bir baktıktan sonra Aysel'e döndü :

— Bana bak, dedi. Ben seksen yaşımdayım. Bu yaşıma kadar beni kimse kapıdan kovmadı. Şu sopayı görüyor musun şu sopayı?

Aysel korkarak sopaya bakıyordu. Kol kalınlığında, elde taşına taşına cilalanmış, ucu demirli bir sopa. Hem de korkunç bir sopa.

— Cemil bey, baksanıza, diye korku ile söylendi.

Cemil bey :

— Ben sana kaç defa tenbih ettim, gelene gidene kötü muamele etme diye, dedi.

— İstirahat ediyordunuz?

— Buyurun Bekçibaba, dedi.

— Misafire bir yer gösterip biraz bekletemez miydin?

— Akıl edemedim.

— Haklısın, sende akıl denen şeyden bir dirhem yok. Misafirden özür dile.

Aysel şaşkınlık ve korku içinde :

— Özür dilerim efendim, dedi. Hoş geldiniz.

Misafir o kalın sesiyle :

— İmanı yok seni, dedi.

Ahmet Cemil bey

— Buyurun, dedi. Ben yemekten sonra şöyle bir dinleniyordum. Ama geldiğinize sahiden memnun oldum.

İri adam maroken koltuğa oturdu. Kalın sopasını bacaklarının arasına koymuştu. Ucundan tutuyor, ona dayanır gibi yapıyordu :

— Sizi rahatsız ettim, dedi. Kusura bakmayınız.

— Yok, hiç rahatsız olmadım. Tersine sizi gördüğüm için çok memnunum.

— Size kendimi tanıtayım.

— Siz Bekçibaba değil misiniz?

— Evet, bendeniz Osman Hızır. Vaktiyle bekçilik yapardım. Ama siz beni nereden tanıyorsunuz? Sopamdan mı?

— Biraz sopanızdan , biraz da eski günlerden. Bir gün Albay emeklisi Mehmet Ali beyin evinde misafir kalmıştım. Gece tıpkı eski zamanlarda olduğu gibi sopanızla saati vurdunuz. Rüya sanmıştım. Mehmet Ali beye söyledim. Meğer siz eski âdeti bozmamışsınız?

Bekçibaba :

— Eeee, dedi. Bu iş bana babadan kalmadır. Adamcağız bir gece, bir kış gecesi sokakta dondu. Ondan sonra ben aldım bu işi. Askerlikten sonra da büsbütün kapılandım mahalleye. Başınızı ağrıtıyorum.

— Size söyledim, bana eski günleri, çocukluğumu

hatırlatıyorsunuz. Hatta şu davul çalma hikâyesini de işittim.

Bekçibaba içini çekti

— Öyle oldu Cemil beyefendi. Bana davul çaldırmadılar. Rahatsız oluyorlarmış. Sonradan gelip özür dilediler, ama işin tadı kaçmıştı artık. Kuzum Allah'ınızı severseniz doğru söyleyiniz beyefendi. Siz o cazband denilen çalgıdan hoşlanıyor musunuz?

Ahmet Cemil bey :

— Hiç, ama hiç anlamıyorum, dedi. Başım beynim zokluyor. Hele bir de arap çıkıp ulumaya, ter içinde çırpınmaya başlamıyor mu, aklım zıvanasından çıkıyor.

— Bey, her milletin bir çalgısı vardır. Biz davulsuz yapamayız. Asker toplarız davulla, yürüyüş yaparız, bayram yaparız davulla, mehter muzukasında koskocaman davul vardır. Bando muzukada da davul var. O adamları bu davullar rahatsız etmiyor da müslümanlara sahur hazırlığı yaptırmak için benim çaldığım davul mu ağır geliyor?

Ahmet Cemil bey

— Siz üzülmeyiniz, dedi. O davulun tadını ben bilirim. Derin uykunuz arasında uzaktan uzağa öyle tatlı gelir ki. Bunu bilenler «Uzaktan davulun sesi hoş gelir», demişler.

— Sonra bizim köylerde, milli oyunlarımızda da davul biricik araçtır. Bu davul denilen şey ehlinin eline düştü mü dile gelir. Konuştururlar davulu. Onun kıymetini bizden fazla yabancılar bilir.

— Haklısınız Bekçibaba.

Aysel o korkuları geçirdikten sonra bu garip misafirin anlattıklarına kulak misafiri olmaya başlamıştı. O kalın ihtiyar ses konuşurken tatlılaşıyor, insanı hoşlandırıyordu.

— Ha, şunu da söyleyeyim Cemil beyefendi. Her milletin kendisine göre iyi olan çalgısı, türküsü var-

dır. Gıy gıy kemençe size birşey anlatmaz. Ama bize sivri sinek vızıltısı gibi gelen o kemençe, beş on Karadenizli'yi öyle oynatır, öyle aşka gelirler ki, ağzınız açık kalır.

— Vallahi doğru Bekçibaba. Siz çok geniş görüşlü bir kimsesiniz.

— Eh bunca yaş yaşadım. Sakalı da değirmende ağartmadım. Eskiden tekkelere giderdim. Orada dervişlerin Allah'ın adını ana ana, sağa sola sallanıp aşka geldiklerini görürdüm. Aynı düşünce, aynı anlayıştaki insanların bir araya gelince neler yaptıklarını bilirim. Şimdi cazbandla tepişen gençleri de ayıplamıyorum. Hatta onların arasına yaşlı başlı adamlar da karışıyor. Bazı havalar insanı çeker. Siz hiç Araplar'ın dansını gördünüz mü?

— Doğrusu hayır. İşte televizyonda görüyorum.

— Onlar vahşi danslarıdır beyefendi. Bizim şu öteden beri gördüğümüz zencilerin dansı büsbütün başkadır. Bakınız size bir hikâyecik anlatayım. Osmanlı İmparatorluğu zamanında saraylarda araplar hizmet ederlerdi. Bildiğiniz gibi bunların en büyüğü Darüssaade Ağası'ydı. Saraydaki bütün arapların başı. Bu zavallı insanlar bir araya gelince bir eğlence tuttururlardı. Tabii sarayın uzak bir köşesinde. İşte bir gece yine, elayak çekildikten sonra böyle bir toplantı yapmışlar. Zamanın Padişahının da o gece uykusu kaçmış. Uzaktan uzağa, rüyada gibi hep birbirine benzeyen sesler duyarmış. Zımbır da zımbır. Bu sesler de ne ola ki, diye ayaklanmış. Çıkmış odasından. Sesin geldiği tarafa doğru yavaş yavaş yürümeye başlamış. Bir de bakmış ki, biraz ileride Darüssaade Ağası da seslerin geldiği yere doğru gidiyor. Onun peşi sıra gitmiş, gitmiş, bir büyük odaya yaklaşmış. Dışarısı karanlık, içerisi aydınlık. Ağa efendi kapıya dayanmış, tepine tepine ortada dönen, garip garip tavırlar takınan araplar o kadar kendilerinden geçmişler ki, bu zebella gibi arabı

bile gözleri görmüyor. Sarayda sözü çok geçen, bazen sadrazamları bile azarlayan arap, daha kapıyı aralar aralamaz büyülenmiş, onların kapıldıkları hava onların ahengi ona da sirayet etmiş. Başlamış o da oynamağa bir yandan da şöyle dermiş :

Bekçibaba ayağa kalkmış, dizleri bükük, kamburu çıkık, elinde sopası, tepine tepine

«— Ulan yavaş Hünkar duyar, velet yavaş Hünkar duyar.»

Bekçibabanın oyunu ve arap taklidi yaparak yazıhanenin ortasında dönmesi Ahmet Cemil beyi kahkahalarla güldürdüğü gibi, Aysel de kapıya kadar gelerek bu garip ve neşeli ihtiyarı seyretmeye başlamıştı.

Bekçibaba birden durdu ve kapıya dönerek :

— Hoşuna mı gitti, köftehor, dedi. Arabın Hünkar dediği Hünkârdır. Osmanlı Padişahlarına Hünkâr da derlerdi.

Bekçibaba yerine oturduktan sonra :

— Sizi işinizden alıkoydum. Cemil beyefendi, dedi.

Ahmet Cemil bey :

— Vallahi gelişinize çok memnun oldum, dedi. *Canımın bir sıkıntısı vardı. Günlerden beri yüzüm gülmüyordu.* Şöyle büyük nefesimi alamıyordum. Siz beni ferahlattınız Bekçibaba.

— İltifat buyuruyorsunuz beyefendi. Eh insan ihtiyarlayınca çenesi düşüyor. Konu komşu benim kusuruma bakmaz. Bazen canım bir yemek ister. Çalarım bir kapıyı sorarım ne yemeğiniz var, diye. Sayarlar, ama aradığım yoktur. Bir başkasına giderim. Çoğu zaman aradığımı değilse bile ona yakın bir yiyecek bulurum. Benim emekli kocakarı yetmiş beşlik. Tencere ateşteyken içi geçer, bakarsın yemek yanmış. Sonra eli ayağı titrer. «Boş ver kadın,» derim. «Yanan yemek olsun.»

Ahmet Cemil bey

— Sormak ayıp olmasın Bekçibaba, dedi. Mehmet Ali bey bana biraz sizden söz etti. Belediyeden aylığınız da yokmuş.

Bekçibaba omuzunu kaldırdı

— Ne yapayım belediyenin aylığını, dedi. Eski zamanda bekçilerin bir para toplayıcısı vardı. Toplanan parayı bekçilere taksim ederlerdi. Sonradan bekçiler artık mahallenin değil, karakolun memuru gibi oldular. Cephelerinde bir altı patlar, ağızlarında bir düdük. Benim işime gelmedi bu. O tarihte, bizim mahallede böyle apartmanlar yoktu. Hepsi birer, ikişer, bilemedin üçer katlı tahta evler. Hepsi yıkıldı, yerlerine apartmanlar dikildi. Mahallede, şimdi, bizim sokakta bir bendenizin evi vardır. Öteki beriki takılıyor. «Çık şu kulübeden, oraya bir apartman dikelim, sana altı daire veririz. Ahir ömründe rahat edersin», diyorlar. Hem bina tamamlanıncaya kadar da bana bir daire tutacak, kirasını verecekler.

— Sizin ne düşündüğünüzü bilemem ama, bir başkası için bu çok çekici bir teklif sayılır. Dairenin birinde otursanız öteki beş daire size ayda on bin lira kira getirir.

Bekçibaba :

— Benim iki tane apartmanım var, ama kira almıyorum, dedi.

Ahmet Cemil bey hayret etti

— Nerede bu apartmanlarınız?

— Birisi geçen yıl Albay olan büyük oğlum Mehmet Hızır, öteki de yani küçük oğlum iyi bir memuriyette. Durmadan analarını, beni yanlarına çağırırlar. Siz şu sopayı görüyor musunuz şu sopayı?

— Görüyorum Bekçibaba.

— İşte ben bu sopayı bırakamıyorum. Gündüz elimdedir. Gece yatağımın başından alır yatsı vakti sokakları dolaşmaya çıkarım. Sabaha kadar. Benim sila-

hım, arabam, bastonum hep bu, ucu demirli bekçi sopasıdır.

— Siz kimseye boyun eğmeyen bir insansınız. Nasıl geçiniyorsunuz?

— İki oğul analarına para yollarlar. Bazen oldukları yerden yağ ve başka erzak da gelir. Eh ben onları okuttum, yetiştirdim, onlar da artık biraz olsun bize bakıyorlar.Ben almam paralarını. Mahalledeki apartman dairelerini ben kiralarım. Evlenme işlerinde, düğünlerde yardımcı olurum. Böylece üçbeş kuruş kazanırım. Eh, bakkal dükkânı da var.

— Mahallede geceleri neye dolaşıyorsunuz?

— Alışkanlık işte. Mahalle benim evim gibidir. Zaten bir gün, gece dolaşmaya çıkmasam eve gelen gelene. Merak ederler, sağ olsunlar. Sanırım ki ben sokakları dolaşmasam hırsızlık olur, konu komşu rahat uyumazlar.

Bekçibaba elini kuşağının arasına sokup oradan kapaklı bir saat çıkardı, açıp baktı ve :

— Lâfa daldım, dedi. Eh, artık bana müsaade.

Ahmet Cemil bey

— Size soracaktım, dedi. Mehmet Ali bey güneye gideceğini söylemişti. Daha dönmedi mi?

— Hayır efendim. Apartman yöneticisine bir mektup yazmış. Galiba orada kalmaya niyetliler. Eşyaları bir odaya doldurup daireyi kiraya vermelerini yazmış. Eh, ne yapsın, bir maaşla İstanbul'da yaşamak çok zor.

Bekçibaba gelişinin sebebini Ahmet Cemil beyin anlamasını istiyordu. Zeki adam da bunu hemen anlamıştı.

— Size birşey daha sorayım, dedi. Emekli Albay bana gelip Sevim için bir para alıyordu. Bu ay başı gelen giden olmadı. Aradan on beş gün de geçti. Kızcağız sıkıntı çeker diye üzüldüm.

Bekçibaba

— Hanife hanım benden rica etti de geldim Cemil beyefendi, dedi. Yoksa sizi rahatsız etmezdim. Evvelki akşam ışıkları yanıyordu. Camı tıkırdattım, kız kapıya geldi. Teyze dediği Hanife hanım biraz rahatsızmış. Eee, kolay değil. Evlere gidip hizmet görüyor. Yaş ilerleyince hastalık da kolay yakalar insanı. Bana sizden söz etti de bugün rahatsız ettim.

Ahmet Cemil bey Sevim için ayırıp zarfa koyduğu parayı verdi :

— Zahmet olmazsa çocuğa verirsiniz, dedi.

— Sevim de gelebilirdi ama utandı herhalde.

Cemil bey içini çekti :

— Gelmesin Bekçibaba. Benim en yakın arkadaşım Mehmet Ali beydi. O bile beni tehlikeli ve şüpheli bir adam sayar. Çünkü bekârım, çünkü otel odalarında yaşıyorum.

Bekçibaba :

— Kimse kimsenin içyüzünü bilmez beyefendi, dedi. Sormak ayıp olmasın, başka kimseniz yok mu sizin?

Ahmet Cemil bey :

— Hısım akrabadan kimsem olmadığı gibi, öyle candan bir ahbabım da yoktur benim, dedi.

İçinde garip bir acı olduğu için anlatıyordu

— Bayram olur, seyran olur, kimse hatırımı sormaz. Yıllardan beri bana bir mektup gelmediği gibi yolumu bekleyen, beni özleyen de yoktur.

— Ev bark sahibi olmamanızın bir nedeni var mı?

— Var Bekçibaba. Para. Babamdan kalan bu para benim insanlarla arama girdi. Ben içtenlik, yakınlık, sevgi görmemiş bir insan olarak ihtiyarladım.

KURBAN BAYRAMININ ikinci günüydü. Ahmet Cemil bey sokağa girmiş ve yan gözle iki sıralı apartmanlara bakmaya başlamıştı. Acele etmeden yü-

rüyordu. Emekli Albayın evini hemen tanıdı. Oraya gece gitmişti ama sabahleyin çıktığı için apartman aklında kalmıştı.

Bunun karşısında, biraz yana doğru, tek katlı bir ahşap ev vardı. Bir kapı ve yanında genişçe bir oda görünüyordu.

Cemil bey biraz durumsadıktan sonra kapıyı çaldı. Kapının tokmağı vardı. Mafsallı bir pirinç tokmak. Altındaki yine pirinçten bir yere tak tak vuruluyordu.

Cemil bey evin içindeki ayak seslerini beklerken geldiğine pişman olmuş gibiydi. Fakat artık çekilip gidemezdi. Zaten içeride sürtünen ayak sesleri belirmişti. Kapı açıldı. Kapının bütün boşluğunu dolduran iri yarı bir adam gelene dikkatle baktı. Başı açıktı. Tepesine doğru saçları epeyce dökülmüştü. Ama sakalı ve bıyıkları bembeyazdı.

Mintanının kollarını sıvamıştı. Bilekleri kıllı ve kolları epeyce kalındı. Arkasında bir yelek vardı. Belindeki kuşağının kenarından gümüş saat kordonu sarkıyordu.

Omuzundaki peşkire ellerini kurulayarak

— Buyurunuz Cemil beyefendi, dedi.

Yana çekilmişti.

Cemil bey kapının iç tarafındaki yarı ıslak tahtabezine ayaklarını silerken Bekçibaba

— Oldu oldu, diyordu. Zahmet etmeyiniz. Zaten çoluk çocuk girip çıkıyor.

Yandaki odanın kapısını açtı. Burada, tek ama geniş pencerenin önünde bir sedir vardı. Bu geniş sedirin üzerinde yollu bir örtü ve pencerede işlemeli perdeler vardı.

Kapının karşısındaki duvara bir ayna konsol dayanmıştı. Konsolun mermeri üzerinde bir masa saati, bunun iki yanında pembe fanuslu gaz lâmbaları vardı.

Aynaya dayalı bir çerçevenin içinde epeyce solmuş, pehlivan kıyafetli bir adamın fotoğrafı vardı. Du-

Kapının bütün boşluğunu dolduran iri yarı bir adam gelene dikkatle baktı.

var boyunca bir iki hezaran sandalye sıralanmıştı. Ayrıca bir gömme dolabın önünde üzeri örtülü bir masa vardı.

Bekçibaba kollarının kıvrımlarını indirip bileklerinin üzerinden iliklerken

— Hoş geldiniz Cemil beyefendi, dedi. Hatırlı bir kimsenin böyle bir fakirhaneye sadece benim için geleceğini ummam. Bir emriniz mi vardı?

Cemil bey epeyce mahzun bir sesle :

— Gidecek kimsem yoktu Bekçibaba, dedi. Size Bekçibaba dediğim için beni kınamayın. Çok hoşuma gidiyor bu söz. Ben sadece sizin için geldim.

— Hay ömrünüze bereket Cemil beyefendi.

— Sizi rahatsız etmiş olmayayım. Zaten bir bayramınızı kutlayıp gitmek istiyorum.

— Bakınız Cemil beyefendi, saat ancak bir buçuk. Bendeniz de yemek yemedim. Her zaman bu saate yemek kalmaz ama, bilhassa kurban bayramlarında benim işim biraz fazlacadır. Yani ben de yemek yemedim. Müsaade edin bugün çorbayı beraber içelim. Mubarek günde hatırımı kırmayınız.

Cemil bey epeyce sıkılarak :

— Osmanefendi ağabey, dedi. Benim yemekle başım hoş değil. Zaten canım birşey istemiyor. Sofranıza otursam sizi mahcup ederim.

Bekçibaba

— Ziyanı yok, dedi. Bir lokma alsanız beni ihya etmiş olursunuz. Hele bana bir dakika müsaade.

Bekçibaba odadan çıktı, yandaki sokak kapısını açtı, oradan geçen bir çocuğa seslendi

— Bana bak Süeda, koş Sevim ablanı bul, hemen bana gelsin. Anladın mı? Hemen gelsin.

Kız uzaktan :

— Peki Bekçibabacığım,dedi.

Osman efendi açık bıraktığı oda kapısının önün-

den geçti. Evin derinliklerine doğru gitti. Oradan kalın sesi duyuldu

— Hızırana, uyuklama sakın. Kavurmaya dikkat et, yanmasın. Misafirimiz var. Sevimi çağırttım. Biz içeride yeriz.

Sonra odaya geldi. Kapıyı çekti.

— Eee, bey, dedi. Ne var ne yok bakalım!

Ahmet Cemil bey :

— Ne olacak, dedi. İşte yalnızlık. İnsanın kimsesi olmaması böyle mubarek günlerinde daha acı oluyor. Akşam biraz içmiştim. Geç yattım. Sabahleyin de yine geç kalktım. Bir kuru çay içtim. Ne gelenim var. ne gidenim. Öyle beni bekleyen, yolumu gözleyen yok. Sizden çok hazettim Bekçibaba. Kalkıp gideyim, benden birşey beklemeyen temiz yürekli bir adamla bayramlaşayım dedim.

— Hay ömrünüze bereket Cemil bey. Yaşlılıkta yalnızlık elbet biraz güç olur. Mesela bir evladınız, bilemedin bir torununuz olsa içinizdeki boşluğu doldurur, yalnızlığı giderirdi. Ama alın yazısı böyleymiş.

Bu sırada kapının tokmağı tıkırdamıştı. Bekçibaba gidip açtı. Nazik, ince bir ses nefes nefese

— Birden çok meraklandım Bekçibabacığım, dedi. Beni çağırtmışsınız. Teyzem de iyi ya!

Bekçibaba :

— Hamdolsun iyiyiz kızım, dedi. Teyzen mutfakta. Sen içeriye gir. Bak kim geldi? Seni onun için çağırttım.

Sevim odaya girdi. Ahmet Cemil beyi görür görmez kıpkırmızı kesildi. Yürüyüp eline uzandı. Elini öptü

— Safageldiniz Beyamcacığım, dedi. Bayramınız mubarek olsun.

Titreyen dudaklarının ateşi Ahmet Cemil Beyin elini yakmış gibiydi. Hatta bu arada bir damla yaş da ihtiyar adamın eline damladı.

Cemil bey Sevim'den daha fazla heyecanlanmıştı.

— İyi misin yavrum? derken sesi titredi.

Kız önüne bakarak

— İyiyim efendim, dedi.

— Bir eksiğin, bir isteğin var mı kızım?

— Sayenizde herşeyim var Amca bey. Size karşı çok, çok büyük bir minnet duyuyorum. Siz benim elimden tuttunuz, Allah gönlünüze göre versin.

Ahmet Cemil

— Çok geç kızım, dedi. Çok geç artık. Bu böyle gelmiş, böyle gider.

Sevim misafiri memnun etmek için ne yapacağını bilemiyordu. Bekçibaba ikinci defa yazıhaneye gitmiş, Ahmet Cemil bey :

— Zannedersem önümüz bayram Bekçibaba, demişti. Zahmet olmazsa şunu da o kıza ver. Belki birşey alır kendisine.

Sevim yeni bir ayakkabı, bir de bayramlık hazır rop almıştı. On üç yaşını bitiriyordu. Hayli gösterişli bir kızdı.Mahallede bu öksüz ve yetim kıza iyilik sever bir adamın baktığını biliyorlardı. Kimdi bu adam? Bunu şimdi ancak Bekçibaba biliyor ve :

— Oğluna filan alacak değil, diyordu. Çok iyi yürekli bir adam.

Bekçibaba bir insan için iyi derse o insan mutlaka iyi demekti. Onun pek çok tecrübesi vardı, konuşmasından insanların içyüzünü anlardı.

Ayakta duran Sevim'e :

— Bak iki gözüm, dedi. Cemil beyefendi lütfen yemeğe kalacaklar. Sen şu masayı hazırla. Üçümüz beraber yeriz, anlaşıldı mı? Hızırana sıkılır. Hem o hâlâ eliyle yer yemeği. Bunca yıldır anlatamadım.

Sevim

— Ben şimdi hazırlanırım Bekçibabacığım, dedi. Ama teyzemi suçlamayın. Ne yapsın birçok insan alıştığı gibi yaşamak ister.

— Orası öyle. Sen yemek yemedin ya! Doğru söyle, kulaklarına asılırım ha?

— Yemedim Bekçibabacığım. Komşu teyzemle bir kaç yere gittik. Muhasebecilerde misafir varmış. Teyzemi alakoydular. Ben de kalacaktım ama Süeda seslendi, koşarak geldim.

— İyi ettin yavrum. Haydi hazırla bakalım, benim içim kazınıyor.

Bekçibaba Sevim çıkınca :

— Bey, dedi. Altın gibi, elmas gibi bir yetimdir bu kızcağız. İyiliklerinizin kıymetini bilir. Çok tutumludur, hani titiz kediler vardır, sokaklarda dolaşır da üstüne bir çamur parçası sıçramaz. Bu kız da öyle. Sonra çalışıyor. Zengin kızlar, analı babalı kızlar özel tutulmuş öğretmenlerle sınıf geçmeye çalışırken buncağız kimseden yardım görmeden çalışır, başarır.

Sevim odadaki masanın üzerine bembeyaz bir örtü yayıp tabakları, bardakları, çatal, kaşığı ve peçeteleri koydu. Uç sandalyeyi sıraladı. Ekmek tabağını getirdi, sonra :

— Elinizi yıkamak ister misiniz Beyamca? dedi.

Ahmet Cemil beyin pek âdeti değildi ama kızın arkası sıra gitti. Kırmızı tuğla döşeli bir koridorun üzerinde evin hem hamamı, hem ayakyolu olan bir yer vardı. Sevim dışarıda kaldı. Ahmet Cemil beye elektriği yakmıştı. Ellerini yıkayan adam dışarıya çıktı. Sevimin elinde tertemiz ve sabun kokulu bir havlu vardı.

Cemil bey elerini kurularken

— Teşekkür ederim kızım, dedi. Şimdi Mehmet Ali beyi hatırladım. Orada da bana havlu tutmuştun. Nasıl onlardan bir haber yok mu?

Sevim

— Apartmandaki dairelerini kiraya verdiler, dedi. Böyle olduğuna göre gelecekleri yok. Gelseler de Fatih'teki akrabalarında kalıp giderler.

Misafir odasına girmişlerdi. Bekçibaba ayakta

bekliyordu. Karşısındaki sandalyeyi biraz geri çekip

— Siz şöyle buyurunuz efendim, dedi.

Sevim ortaya büyük bir kap içinde kurban kavurması getirip koydu. Bir tabak da salata getirdi. Cemil bey :

— Ben alayım kızım, dedi.

— Siz bilirsiniz efendim, dedi Sevim.

Ahmet Cemil bey tabağına üç dört parça kavurma aldı. Bekçibaba :

— Bismillahirrahmanirrahim, dedi. Buyurunuz efendim.

Ahmet Cemil bey hiçbir zaman, hiçbir yerde kurban kavurması yememişti. Yemeğe iştahı olmadığı halde dört parçayı da yedi. Sevim :

— Beyendinizse bir iki parça daha koyayım Beyamcacığım, dedi.

Bu ses Ahmet Cemil beye çok dokundu :

— Memnuniyetle yiyeceğim kızım, dedi. Hakikaten çok lezzetli.

İştahla yemeğini yiyen Bekçibaba :

— Nedense bu mubarek kurbanın kavurmasının ayrı bir lezzeti vardır efendim, dedi. Sevim, başka ne var kızım?

Sevim

— Domatesli pilav var, sütlaç var, dedi.

— Eh, ne yapalım, misafir umduğunu değil bulduğunu yer.

Gülüyordu. Ahmet Cemil bey :

— Ben umduğumdan daha fazlasını buldum, dedi. İnanın bana, ben bugüne kadar kurban kavurması yememiştim. Nereden yiyeceğim, lokantalarda yapmazlar bunu. Yapsalar da beceremezler.

Bekçibaba

— Haklısınız bey, dedi. Bu lokanta işi değil. Hem her ev kadını da yapamaz. Kurban etini doğraması bile bilgi ister. Eh bunca yıl bu işleri yaptık. Eskiden ben-

deniz çok kurban keserdim Yaşlandıkça içime bir acıma duygusu geldi. Bu yıl da kurbanı bir komşuya kestirdim. Hepsini de kapı kapı dolaşıp dağıttım. Bu et nereden çıktı diyeceksiniz.

Bekçibaba gülüyordu

— Komşular sağ olsunlar. Allah kabul etsin. Şeker bayramında bu kulübe şekerci dükkânına, Kurban bayramında da kasap dükkânına döner. Şekerleri çoluk çocuk, gide gele bitirir. Ama et dayanmaz. Bendeniz bütün etleri parçalar kavurur, gaz tenekesine, çömleğe basarım. Üzerine erimiş yağ da koydum mu, Allah sizi inandırsın senesine kadar dayanır.

Kavurmadan sonra Ahmet Cemil bey pilavı yiyemedi ama sütlacı çok beyendi. Daha bir kaşık alır almaz

— Bunda da bir başkalık var Bekçibaba, dedi. Çok hoş.

Bekçibaba

— Tanıdık bir sütçü var, dedi. Ara sıra bana koyun sütü getirir. Bu süt koyu olur. Ben biraz da sütlacı dibine tuttururum. Bir iki damla da gülsuyu damlatınca iş başkalaşır.

Ahmet Cemil bey

— Ben bukadar iştahla, bukadar beğenerek yemek yediğimi hatırlamıyorum Bekçibaba, dedi. Kaldığım için çok memnun oldum.

— Her zaman beklerim efendim. Size eski zaman yemeklerinden yaparım. Bir haber yollayıp: «Bu akşam sendeyim», demeniz yetişir.

Yemek bitince Bekçibaba

— Kahvenizi nasıl emredersiniz? dedi.

Sevim biraz sıkılarak

— Orta şekerli efendim, dedi. Size de pişireyim Bekçibabacığım.

Ahmet Cemil bey

— Demek benim nasıl kahve içtiğim de aklında kaldı, öyle mi kızım? dedi.

Sevim kahve pişirmeye gidince :

— Sizden çok rica ederim, dedi. Bu kızcağızın herhangi bir ihtiyacı olursa bana bildiriniz. Küçük küçük paraların böyle bir yavrucağı mutlu etmesi insana hüzün veriyor.

— Fazla paraya da alışmaması gerekir Cemil beyefendi. Para insanın hayatını değiştirir, yolundan saptırır. İnsanın daima bir isteği, bir mahrumiyeti bulunmalı. Her istediği olmuş bir insan cansıkıntısı içinde ölür. Bu sevimin yanında barındığı kadın biraz para canlısıdır. Eli sıkıcadır. Sıkı olmasa kızı barındıramazdı. Şimdi de gözünün içine bakıyor.

Sevim kahveleri getirdikten sonra çabucak masayı topladı. Kapları götürdü. Ortalığı eski haline koydu. Artık çekilip gitmek için izin istedi. Ahmet Cemil

— Bir dakika oturunuz kızım, dedi. Bana bir daha minnettarlıktan söz etmeyiniz. Yere düşmüş bir ekmeği kaldırır, yüksek bir yere koyarsınız. Yuvadan düşmüş bir kuş yavrusunu yerine koyarsınız. Bunlar insanların hem görevi hem zevkidir. Ben kimseden minnettarlık istemiyorum. Beni iyi olarak hatırlamaları yeter. İnan bana kızım, benim hiç kimsem yok.

— Benim de kimsem yok efendim. Yâni akraba olarak kimsem yok. Ama komşu teyze var, Allah razı olsun Bekçibaba var. Her zaman gözleri benim üstümdedir.

Ahmet Cemil bey Bekçibaba'ya ve Sevim'e ayrı ayrı teşekkür ettikten sonra çıkıp giderken Hızırana'ya da selam bıraktı. Onun arkasından Bekçibaba :

— İçi çok temiz bir adam, diye söylendi.

ZAMAN ne çabuk geçiyordu! Ama bu arada üzücü olaylar da olmuştu. Artık komşu teyze dünyada değildi. Bir kış kendisini üşütmüş, kısa zamanda ölüp gitmişti.

Sevim bu acı ve perişanlık içinde şaşkına dönmüşken kadının varisleri de gelmiş, ne var ne yoksa hepsine el koymuştu. Sevim'in giyip çıkaracaklarından bir kısmı bile bu arada gitmiş, kızcağız kitaplarını zor kurtarmıştı.

O sene lisenin sonundaydı. On yedi yaşında, gösterişli ve güzel bir genç kızdı o.

Bekçibaba zaten kadın ölünce Sevim'i kendi evine almıştı. Daha sonra da :

— Kızım, dedi. Son zamanlarda senin parandan da bunlar yiyip içtiler. Bunu hiç düşünmüyorlar. Kadıncağız dişinden tırnağından arttırıp onlara yedirirdi. Cenazesine bile gelmediler ama akbabalar gibi üşüşüp mirasını paylaşmaya kalktılar.

O kurban bayramının üzerinden tamam dört kurban bayramı daha geçmişti. Ne Ahmet Cemil bey görünmüş, ne de kendisinden bir haber alınmıştı. Ama her ay başında yakındaki banka şubesinden bir haber kâğıdı geliyordu. Bekçibaba gidiyor, bin beş yüzü alıyor, getirip Sevim'e teslim ediyordu.

Giyinip kuşanan, yiyip içen, okuyup yazan yetim kızcağız her para gelişte paraya değil, onu gönderen adamın sağ olduğunu anladığına seviniyordu.

Bazen sıkıntılı düşüncelere dalıyor, kendisine yardım eden adamın ne olduğunu merak ediyordu.

Bekçibaba o bayramdan sonra ilk ay yazıhaneye gitmiş, ama oradan ters bir haber almıştı. Yazıhanenin bulunduğu işhanının bekçisi :

— Sizi gözüm ısırıyor, demişti. Galiba iki üç defa gelmiştiniz. Ama Cemil bey yazıhaneyi boşalttı. Yanında çalışan o kadına da ikramiye verip yolladı. Şimdi

– Soranlar çok ama, Cemil Bey nereye gittiğini bildirmedi bize.

onun yerinde bir avukat çalışıyor. Soranlar çok ama Cemil bey nereye gittiğini bildirmedi bize.

Adam hayli düşünmüş, sonra :

— Biraz rahatsızdı, demişti. Bir gün fenalaşmıştı da o Aysel hanım bir hekim çağırmıştı. Sonra ne olduğunu bilemiyorum.

Bekçibaba akıllı bir kimseydi. Birgün banka şubesine giderek parayı kimin yolladığını öğrenmek istedi. Kendisine bilgi verdiler :

— Bize Beyoğlu'ndaki şubeden gönderiyorlar. Oraya giderseniz size kimin gönderdiğini söylerler.

Bekçibaba oraya da gitti. Her zaman rastlanmayan tipte olan bu adamı sopası, kuşağı, saat kösteği ve bembeyaz sakalıyla müdür odasına aldı. Oturacak yer gösterdi. Bekçibaba :

— Müdür bey, dedi. Ahmet Cemil bey adında bir zat her ay bendenize emanet bir para gönderiyor. Ben de yerine teslim ediyorum. Yalnız bu zat yazıhanesini kapattığı gibi yatıp kalktığı otelden de ayrılmış. Acaba nerede olduğu hakkında bir bilginiz var mı?

Müdür hemen

— Ahmet Cemil bey benim şahsî dostumdur ve pek muhterem bir adamdır, dedi. Şimdi tarihini hatırlıyamıyacağım. İsterseniz bulduririm. Bankaya gelerek bize talimat vermişti. Sizin adresinizi bırakmıştı. Bankamızdaki hesabından size her ay belli bir para göndereceğiz. Eğer bu para alınmayıp da bize iade edilirse...

Bekçibaba akıllı bir adamdı

— Yani ben ölmüş olabilirim, değil mi? dedi.

Müdür :

— Allah gecinden versin, dedi. Böyle bir olayı herkes bekliyebilir ve düşünmek gerekir.

— O zaman ne olacaktı?

— O zaman sizin evinizden Sevim adındaki bir

kızın adresi öğrenilecek ve para tahsildarımız aracılığı ile kendisine verilecekti.

— Şimdi nerededir bu zatı muhterem?

— Tedavi için Avrupa'ya gitti. Maalesef adresini bilmiyoruz.

— Ya adamcağıza bir emri Hak vâki olursa, oralarda mı kalır!

— Ahmet Cemil bey ihtiyatlı bir kimsedir. Her olacağı düşünür.

— Bu para nice beri yollanacak?

— Kendisi başka bir emir verinceye kadar.

— Affedersiniz Müdür bey, bendeniz bu zatı hayırsever, temiz yürekli olarak tanırım. Fakat kendisini yakından tanıyanlar aynı düşüncede değil.

Müdür biraz düşündükten sonra :

— Ben şimdiye kadar Ahmet Cemil beyin bir başkasına ziyanı dokunmadığını bilirim, dedi. Bir kanun dışı hareketini duymadım. Eli sıkı derler. Kendisini çok yakından tanıdığım için bu hareketinin, karşılaştığı arsızlıklar yüzünden ortaya çıktığını sanıyorum. Gençken çok para harcamış, eli açıkmış. Yiyim yeri etmişler kendisini. Daima yüzüne gülerlermiş. Zaten bu yüzden evlenmemiştir.

Bekçibaba aradan o kederli ve sıkıntılı günler geçtikten sonra bir kere daha gitmişti Bankaya. Müdür onu hemen tanıdı

— Buyurunuz Bekçibaba, dedi. Bir emriniz mi var?

— Estağfurullah, dedi Bekçibaba. Yanılmıyorsam aradan üç buçuk yıl kadar bir zaman geçti. Benim yaşım seksen üçü buldu. Fazlası var, eksiği yok. Ahmet Cemil beyefendiden bir haber var mı diye rahatsız ettim.

— Maalesef daha bir haber alamadık Bekçibaba.

— Canım bu adamcağız da ne akla hizmet ediyor? Bir haber vermeli değil mi? Bunca iyiliğini gören kız-

cağız da benim gibi merak içinde. Eh, ben sizi fazla rahatsız etmeyeyim. İş güç sahibisiniz.

Müdür onun karşısında ayağa kalktı

— Sizi herzaman görmek isteriz Bekçibaba, dedi. Cemil beyden bir haber alırsak size ulaştırırım.

Sonra onu bankanın kapısına kadar götürmüş, elini sıkmıştı. Bekçibaba bankadan çıkdıktan sonra kasketini başına geçirdi, sopasını taşıyarak gitti. Müdür bir zaman onu gidişine bakdıktan sonra :

— Güngörmüş adamcağız, dedi. Şimdi nerede böyle bir kimse! Dünyada tek başına kalmış bir mamut, ya da ulu bir meşe gibi.

Sevim'in üniversiteye girme isteğine karşı Bekçibaba :

— Sen de okumaya doymazsın be kızım, dedi. Babıâliye kâtip mi olacaksın?

Sonra kendi kendisine gülmüştü :

— Ben o kâtipleri de bilirim, dedi. Hepsi alaydan yetişmeydi. İçlerinde Sultaniyi okumuş pek yoktu. Sultâni şimdiki lise demektir. Sana sataşdımsa kızma bana yavrum. Ben iki oğlumu da okuttum. Biri askeri liseden Harbiye'ye geçti, öteki hukuku bitirdi. İkisi de çağırıyorlar beni. Ama gider miyim. Gitmem inan olsun. Mahalleye kim bakacak, sokakları kim bekleyecek?

Sonra içini çekiyordu

— Beklesem ne olacak, beklemesem ne olacak? Bazı yeni yetişmelerin maskarası oldum. Eski zaman bekçisi deyip geçiyorlar. Birisi geçenlerde yolumu kesti. Ne dedi, bilir misin? «Yahu, bu zamanda bekçi olur mu? Sen ne akla hizmet ediyorsun? Başına yorganını çekip rahat rahat uyusana!» demez mi ya. «Bana bak evlât,» dedim. «Gücüm tükense de sokakların hayaleti gibi dolaşırım. Ben bu sokaklara alıştığım kadar sokaklar da bana alışıktır. Bir gece dolaşmasam, kapımı

aşındırırlar, Osmanbaba'ya ne oldu derler.» Ya işte böyle kızım.

Sevim liseyi bitirir bitirmez izin istemiş ve üniversite imtihanlarına girmiş, hem de en yüksek puvanı tutturmuştu.

Artık o da bir Hukuk Fakültesi öğrencisiydi. Çok güzel, çok sevimli, kanı sıcak ve nazik bir kızdı. Arkadaşları onun kişilik sahibi olduğunu görüyor, ciddiliğine saygı gösteriyorlardı.

Bekçibabanın evi iki oda ile aralıktan ibaretti. Bahçe tarafına doğru ayrıca bir mutfağı ve bahçede epeyce geniş arsası vardı.

Sevim, sokağa bakan odada, sedirde yatıyordu. Uyku vakti örtülerini, yastığını alır, oraya giderdi. Uykusunun arasında

Tık.. Tık.. Tırrrr.. sesini duyuyordu. Ama bu ses pencerenin yakınlarında değil, uzaklarındaydı. Sevimin uyanmasını istemiyordu. İçinden

— Kızın uykusu kaçar, diyordu.

Halbuki Sevim çoğu zaman ışığı söndürdükten sonra perdeyi aralar, ihtiyar adamın ağır ağır sokağın boyunca gidip gelişini, bazı içerlek kapıların basamaklarına oturuşunu ve sokak lambasının ışığı altında saatine bakmasını seyrederdi.

Bütün hayatı âvâre geçmişti bu kızcağızın. Üstüste babasını ve anasını kaybetmiş, sonra komşu teyzenin eline kalmıştı. Eski giydi ama çıplak kalmadı, aç yattığını hiç hatırlamıyordu. En yoksul zamanda bile kadın bulup buluşturur, onu doyururdu. Cahildi ama okumanın değerini biliyordu. «Sen oku, devlet kapısında memur ol, bana da bakarsın», derdi. Ama ömrü kısa gelmiş, o günleri görmeden ölmüştü. Böyle olduğu halde, her ay para geldikçe :

— Kısmetli kızsın Sevim, derdi. Bak daha ortaokuldayken geçimimiz senin yüzünden oldu. Kim ne derse desin, o adam cennetliktir.

Çalışmasa da olurdu ama, o da çalışmaya alışıktı. Çalışır, kazanır ve akrabasına bakardı. Ama işte bu yardım ettiği kimseler onun zavallı yuvasını hemen yıkmış, Sevim'i oradan atmış ve küçük daireyi satmışlardı.

Sevim üniversiteden gelir gelmez Hızırana'ya yardım eder, ortalığı derler toplar, kap kacak yıkar. Bunlardan başka, o geldikten sonra, evin eşyasında da bir başkalık olmuştu. Kedilerin ikide bir paraladıkları teldolap kalkmış, yerine bir buzdolabı gelmişti. Mutfakta da artık odun veya kömürle yemek pişmiyordu. Yalnız ıskara yapılacağı zaman odun kömürü yakılıyor ve mangal küçük bahçeye çıkartılıyordu.

Sağdaki, soldaki koskoca apartmanlardaki ağzının tadını bilen komşular bazen cızır cızır kızaran balık veya pirzola kokusunu duydukları zaman ellerinde bir tabakla gelir ve kömür ateşinde balık veya etlerini kızartırlardı.

Ateşi söndürmeden evvel Bekçibaba apartman pencerelerine bakar ve oralara seslenirdi. Tabağını alıp gelenleri gördükçe Bekçibaba keyifleniyor, herkesle ayrı şakalaşıyordu.

Bekçibabanın evi hayli harap ve tahtaydı, soba ile ısıtılıyordu, ama içerisi daha aydınlıktı. İnsan ayağa kalkarak tavana yakın pencereden, sokaktan geçenlerin ayakkabılarını seyretmiyordu.

Bekçibaba ayrıca kızın kendileri gibi olmadığını bir başka zevke sahip bulunduğunu bildiği için

— Sevim, demişti. Sen bize bakma. Biz alışık olduğumuz gibi gideriz. Ama senin eksikler, güçlükler içinde boğulduğunu istemem. Ne gerekirse alalım.

Sevim iki buçuk yıl içinde evin eşyasını hayli değiştirmişti. Önce iki odaya da muşamba döşenmişti. Bir arada olan banyo ve ayakyoluna fayans kaplanmıştı. Misafir odasında küçük bir yazıhane, duvarda bir

kitaplık vardı. Ayrıca bir elbise dolabı Sevim'in giyecek çıkaracak eşyasını muhafaza ediyordu.

Bekçibaba'nın yeryatağı karyolanın üzerine kalkmıştı. O odada bile bir yenilik havası vardı. Hele mutfak, bir köşedeki çamaşır makinesi, buzdolabı, butan gazı fırını ve ocaklarıyla apartman mutfaklarına dönmüştü. Hızırana bile Sevim'in getirdiği yeniliklerden memnundu. Onlar iki erkek evlat yetiştirmişlerdi. Torunları vardı. Her zaman için hatır sayıyorlardı, ama görüşemiyorlardı. Sevim onlara yeni bir kız evlat olarak gelmişti. Sessiz, nazik, hamarat, söz dinleyen bir kızdı.

Bu arada, iki yıl dışarılarda gezen Mehmet Ali bey dairesinden kiracısı çıkınca tekrar kiraya verdirmemiş ve mahalleye dönmüştü. Evini kiracı harap ettiğinden bir hayli yanıp yakındıktan sonra boyatmış, badana ettirmiş ve bir odaya tıkılı kalan eşyasını yeniden yerleştirmişti.

Bu arada birgün Bekçibaba ile karşılıklı birer kahve içerken konuşmuştu

— Demek Sevim'e hâlâ para yolluyor o adam?

— Evet, Allah razı olsun.

— Bak Osman efendi, onun için hiç de iyi söylemiyorlar. Benim ilkokuldan beri arkadaşımdır ama hiç güvenim yoktur ona.

Bekçibaba dik dik adamın yüzüne baktıktan sonra

— Gıybet etme Albayım, dedi.

— Nedemek o?

— Yani kendisi yanında olmayanların arkasından söyleme. Ne fenalığını gördün şimdiye kadar? Elle tutulur, gözle görülür bir suçu var mı? Evlenmemek bir suç mu? Adamın parası bol diye hangi kıza baksa hemen paradan söz etmişler. Yiyim yeri etmişler adamı. Sonra aklı başına gelip biraz parayı kısınca da ondan fenası olmamış.

Albay şaşalamıştı :

— Sen Cemil beyle ahbablığı ilerlettin galiba dedi.

— Birkaç defa gördüm. Bir bayram da bana geldi. Onun da derdi var. İstese etrafına bir alay insan toplar. Ama ona lâzım olan bu değil. O kendisini arıyacak, yolunu bekleyecek, eline uzanacak, baba diyecek, dede diyecek bir insana muhtaç. O bu zenginlik içinde samimiyetsizliğin, ilgisizliğin yokluğunu çekiyor. Kimse kimsenin içyüzünü bilmez Albayım.

Albay da huylarıyla, inançlarıyla kartlaşmış bir adamdı. Kanılarını değiştiremezdi. Fakat sonradan kendikendine düşünmüş ve sağdan soldan işittiği sözlere kandığını anlamıştı. Daha başka arkadaşlar, Cemilin parasını yiyenler, Cemil artık gözünü açıp da onlara para vermeyince gördükleri iyilikleri unutmuş ve onu kötü bir adam olarak yaymaya başlamışlardı.

Mehmet Ali bey kendikendine

— Sahi be, diyordu. Ben bu adamdan ne fenalık gördüm? Bana kötü dediler, ben de budalaca inandım, demeye başladı.

Arasıra ziyaretlerine gelen Sevim'e de konuştu :

— Yavrum, sen yazıhaneye tekrar gitmedin mi?

— Gitmedim beyamca. Bir defa sizin dairenizde görmüştüm. Bir defa da bir kurban bayramında Bekçibabaya geldi. Kavurma ikram ettik. Bir daha görmedim.

— Bu son gelişinde sana birşey söyledi mi?

— Hayır. Üzüntülü, mahzun bir hâli vardı.

— Böyle milyoner adam bir bekçinin evine ne diye gelir?

— Ne bileyim beyamca. Bekçibabadan hoşlandı. Hep eskileri konuşuyorlardı. Bir iki defa kimsesizlikten şikâyet etti.

— Demek senden hiçbir karşılık beklemeden para gönderiyor?

— Evet. Hem benden ne bekliyecek?

— Sana açık söyleyemem Sevim.

— Anlıyorum beyamca. Ama benim gibi öksüz ve yetim bir kızdan ne ister bu adam? Arzu etse bin tane Sevim toplar etrafına. Paranın yüzü sıcak derler. Ama ben Cemil beyin aleyhinde birşey düşünemem. Aramadan, sormadan, yüzümü görmeden onun sayesinde yedim, içtim, Lisenin sonuna kadar geldim. İyilik yapan bir yaşlı adama hangi vicdanla kötü diyebilirim?

— Ah bu temiz ve masum duygular, bunlar değil mi felâketlere sebep olan?

— Beyamca, Cemil bey benim velinimetimdir. Kuzum onun için bana sevimsiz şeyler söylemeyiniz.

Mehmet Ali beyin şunun bunun sözlerine kanarak Cemil beyi fena bellediğini Bekçibaba'dan işiten Sevim, emekli Albaya âdetâ gücenmişti. Konuştuklarını anlattığı zaman Bekçibaba :

— İnsanlar böyledir kızım, dedi. Parayı verdiğin kadar senden iyisi yok. Ama birgün vermedin mi hepsi unutulur.

SEVİM bankadan geldiği söylenen mektubun zarfının yırtık bir parçasını bir köşede görmüştü. Üzerinde bankanın adresi filan yoktu. Hem Bekçibaba öğleden sonra gitmiş, epeyce geç vakit dönmüş, ama nereye gittiğini söylemediği gibi, paradan da söz etmemişti.

Herkesin, karısının bile, asıl adını kullanmayıp Bekçibaba diye seslendiği Osman baba öyle pek eli geniş bir adam değildi. Taksitle bazı eşya almış ve küçük evde değişiklikler yapmıştı. O babasının evine yeniden bir çivi çakmak istemez, ama bir çivinin de yerinden oynadığını istemezdi.

Yaptıklarını hep Sevim'i rahat ettirmek için yap-

mıştı. O da bir kız evlat yoksunu idi. İçinde bir hasret varmış ki, kızı eve almakta ısrar etmiş ve ona elinden gelen yardımı yapmaya hazırlanmıştı.

Ama kibirli bir adamdı. Çocuklarından hiç para istemezdi. Hatta onların analarına cep harçlığı diye yolladıkları parayı eve harcarken canı sıkılır, ikide bir söylenirdi :

— Bizim beylerden gelen para...

Hızırana bazen darılırdı

— Beyleri bey yapan kimdir Bekçibaba?

— Ne bileyim ben!

Oğulları torunlarını, karılarını alıp gelmezlerdi o kümes gibi eve. Sanki orada oturan ihtiyarın vardan yoktan okuttuğu gençler değildi. Belki biri Albay biri büyük bir memur olunca burunları büyümüştü. Kimin çocuğu olduklarını, nasıl bir evde doğup yetiştiklerini yakınlarına göstermek istemiyorlardı.

Bir kaç defa mektupla evin yerine bir apartman dikilmesini istemişlerdi. Bekçibaba

— Bu benim için babamın mezarını deşmek demektir. Ben öldükten sonra siz ne yaparsanız yapınız, karşılığını vermişti.

İkisinin de güzel, zamana uygun, burunları büyük karıları vardı. Hızırana gibi başı yemenili, bazen elleri kınalı, ihtiyar bir bekçi karısını anamız diye ortaya çıkartamazlardı ya.

İşte bu nedenlerle Bekçibaba ile oğulları bayramda, kandilde mektuplaşır, ama birbirlerini görmezlerdi. Yine bu nedenlerle Bekçibaba Sevim'i çok sever, kızın yumuşak huyundan, alçak gönüllülüğü ve içtenliğinden hoşlanırdı.

Gün ışırken eve gelip sabah namazını kıldıktan sonra kayınpederinden kalan bakkal dükkânını saat dokuzda açıyordu. Orada fazla çeşitli mal yoktu. Bekçibaba kuru sebzeleri satardı. Bakla, fasulye, nohut,

pirinç, sonra beyaz peynir, yağ ve şeker gibi dayanıklı şeyler.

Dükkân eve hayli yakındı. Komşular pencereden bakarak dükkânın açılıp açılmadığını görürlerdi. Dükkânın içinde, göze görünür bir yerde büyükçe bir yazı vardı. «Parasız var, veresiye yok».

Evvelkileri bilmeyip de sebebini soranlara anlatırdı

— Benim kayınpeder, nur içinde yatsın, veresiye yüzünden tüccarın parasını veremedi, borçlu öldü. Adamcağız ölünce de veresiye mal alanlar getirip borçlarını vermediler. İşte bunun için, işime elverirse parasız olarak veririm, ama veresiye yok.

Dükkânda bazen garip konuşmalar olurdu. Parası hesaplı ve geliri sınırlı olan bir emekli gelir, yemeklik yağ ister, Bekçibaba

— İşte, derdi, şu tenekedeki otuz beş lira, şu da kırk lira.

— Aradaki fark?

— Fark yok, aynı mal.

— Peki neye beş lira daha pahalı?

— Otuz beş liralığın içinde, bir kilo var yok, ben onu geçen hafta almıştım. Yeni aldığım yağa kiloda beş lira zam yapmışlar.

— Peki onu da kırktan satamaz mısın?

— Komşu ben yağ satıyorum, vicdanımı satmıyorum.

Bekçibaba bu. Lafı söylediği zaman yerine oturtur.

Onun sattığı yiyecekler muhakkak kalitelidir. Toptancının kamyonu gelir, beğendiğini alır ve parasını hemen öder.

Dükkânda yaz kış mangal yanık bulunur. Orada kahvesini, bazen çayını içer. Öğle yemeğine evine gidip yemeğini yer, sonra akşam ezanına yakın bir zamana kadar dükkân açık kalır.

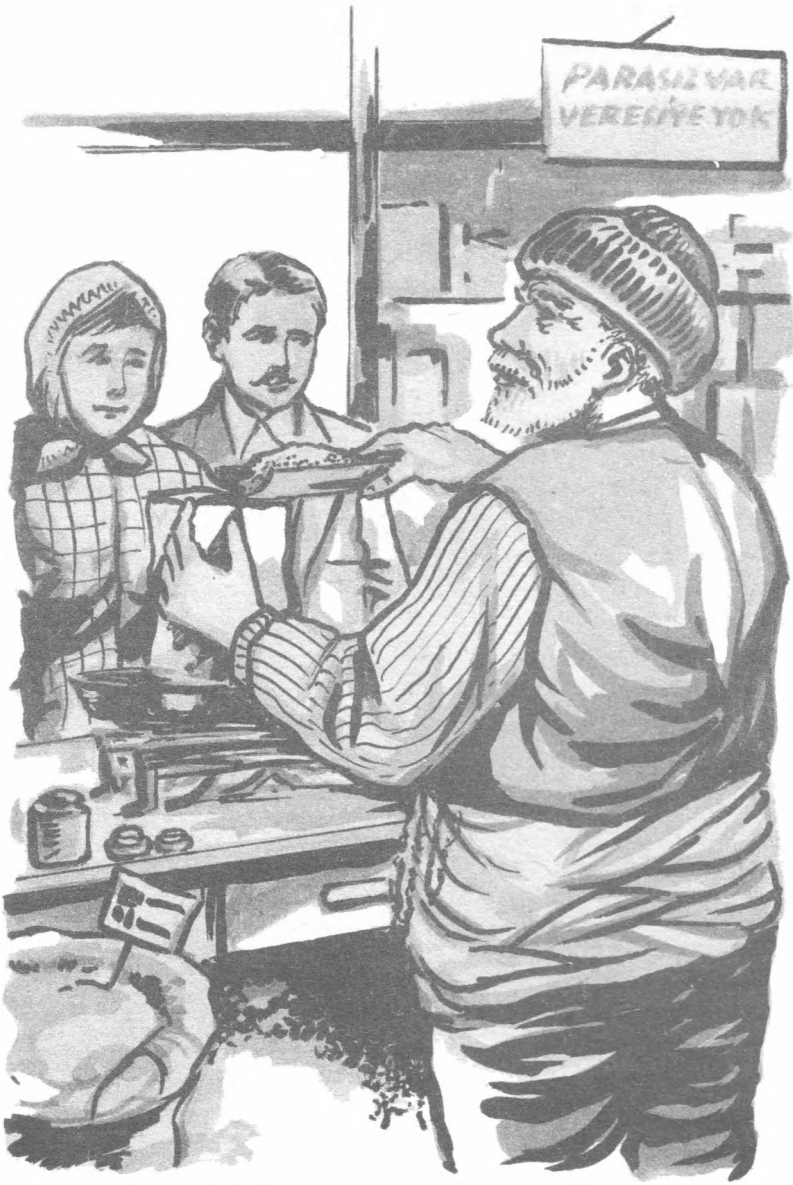

Dükkânın içinde, göze görünür bir yerde büyükçe bir yazı vardı:
Parasız var, veresiye yok.

Bazen hiç kimse alış verişe gelmezdi. Ama ay başlarında hemen hemen dükkânda ne varsa satılır. Bekçibaba bu alış verişten ancak evin yiyecek masrafını çıkartırdı.

Sevim üniversiteye giderken de oraya dönüşte uğruyor, hatır soruyordu. Bir başkası olsa o dükkânın önünden bile geçmek kibrine dokunurdu.

Genç kız Bekçibabaya birşey sormağa cesaret edemiyordu. Zaten kendisine anlatmak istemediği birşey olsa Bekçibaba söylemezdi.

O pazar sabahı

— Sevim hanım kızım, dedi. Beraber sokağa çıkalım.

Nereye gidileceği de sorulmazdı ondan. Hızırana ya

— Öğle yemeğine geliriz, dedi.

Nereye gitse sopasını yanına alırdı ama bu defa karyolasının altına koydu. O pehlivan kıyafetiyle, ama temiz pak sokağa çıktı. Bir taksiye bindikleri zaman, özel sağlık yurtlarından birinin adresini verdi. Yola çıkınca :

— Üzülecek birşey yok, dedi. Yolda biraz hırpalanmış, hava değişikliği onu sarsmış. Geçen gün beni çağırmış. Gittim. İyiydi maşallah. Seni görmek istedi.

Kimden söz ediyordu? Adını anmamıştı, ama bu herhalde Cemil beydi. Zaten başka kim vardı ki!

Sevim başka birşey sormadı. Özel sağlık yurdunda, aydınlık bir odada Cemil beyi gördüler. Arkasında pijamalar vardı. Çıplak boynu incelmiş gibiydi. Yüzünde, vücudunda bir erime vardı. Saçları daha çok ağarmıştı.

Sevim ona doğru ilerledi, gözleri yaş içinde kalmıştı :

— Beyamcacığım, geçmiş olsun. Ne kadar merak ettim sizi!

Ahmet Cemil beyin yüreği kalmamıştı sanki. Sesi kısık ve yavaştı :

— Nasılsın evladım, maşallah ne kadar boylanmışsın? Öyle ya, dört yıla yaklaştı, görememiştim seni.

Kızın elini öpmesine karşılık onu göğsünde sıktı ve saçlarını koklar gibi öptü. Halinde ve sesinde bir mahzunluk vardı :

— Sevim keyfimden gelmezlik etmedim. Almanya'daydım. Damar sertliği ve şeker yüzünden beni hayli pehrize soktular. Bir türlü hekimlerin elinden kurtulamadım. Hem gurbet, hem kimsesizlik. Yazsaydım ya sana. Elbette ilgilenirdin.

— Elbette beyamca.

— Ama hastahanenin adı bile soğuktur. Sıkıntılı günler geçirdim. İstemedim seni de, Bekçibabayı da meraklandırmak.

Sağlık yurdunun misafir salonu vardı. Orada bir köşeye çekildiler. Cemil bey hep Sevim'e anlatıyordu

— Kızım, ben hayatım boyunca aile yüzü görmedim. Varacağı yere bir türlü varamayan bir yolcuya benzedim. Herkes evine giderdi, ben otele. Hiçbir yakınım, bir dostum, samimi bir arkadaşım olmadı. Kendilerine iyilik ettiğim gençlik arkadaşlarım bile evlenip barklanınca beni evlerine çağırmadılar. Çünkü ben bir bekâr adamdım. Şüpheli adam, zararlı adam. Ama bunlar dışarıda benimle buluşup her türlü eğlenceye koşarlardı. Ben kesemin ağzını, bu, başkasının hesabına eğlenmeyi sevenlere kapadıkça, onlar da benden uzaklaştılar.

Cemil bey pek dertliydi :

— Yer, içer, eğlenirken benden iyisi yok. Ama samimiyete, misafir etmeye gelince, bucak bucak kaçarlar. Hâttâ Albayın evine bile mecburen gittim. Çok içmişti, hali yoktu. Sokaklarda kalabilirdi. Biraz da sarhoş olduğu için gevşemişti. Gece bitişik odada karısıy-

Kızın elini öpmesine karşılık onu göğsünde sıktı ve saçlarını koklar gibi öptü.

la mırıl mırıl konuştuğunu duydum. Ama bana evde olmadığını söylemişti. Ben bunun üzerinde durmam Sevim. Oraya gittiğime memnunum. Çünkü seni tanıdım. Sonra sen yazıhaneye geldin. Birgün de Bekçibaba karşıma çıktı. Kim bu adam? Benim hasretini çektiğim aile yuvalarının bir bekçisi. Bütün mahallenin güvenci, bütün ailelerin dostu.

Cemil bey susmuştu. Sevim biraz bekledikten sonra :

— Beyamcacığım, dedi. Size evin yanındaki apartmandan bir daire tutalım. Birinci katta yeni boşalmış bir daire var. Yan pencerelerinden Bekçibaba'nın avlusuna bakar. Bilmem ki, böyle konuşmakla saygısızlık mı ediyorum?

Ahmet Cemil beyin gözleri yaşlarla dolmuştu.

— Ömrüne bereket evladım, dedi. Beni ilk defa bir eve çağıran sen oldun. Ama, canım yavrum, herhangi bir semtte bir ev kiralamak benim için daima mümkündü. Bir başıma ben ne yaparım! İhtiyar, hastalıklı bir insan bakım ister. Sonra bizim toplumumuz içinde bir bekârın ailelerin içine girmesi hoş karşılanmaz.

— Sizin kesenizden yiyip içen, giyinip kuşananlar böyle bir düşünceye kapılmaktan hiç mi utanmazlar?

— Sevim, kızım beni heyecanlandırma.

— Özür dilerim beyamca. Sizi çok iyi anlamış bir insan varsa o da Bekçibaba'dır. Ne bileyim, benim içimden böyle geldi. Sizin bakımınızı sağlamak mümkün. Ben de isterim ki hergün sizi göreyim. Size bir bardak su olsun vereyim. Bana sesleniniz, koşarak geleyim yanınıza.

Bekçibaba :

— Cemil bey kardeşim, dedi. Bu kız cevherli, temiz yürekli bir kızdır. Söylediğini yüreğinden söyler. Mademki ufak tefek rahatsızlıklarınız var, biz de size hizmet ederiz. Ben hemen daireye el koyarım. Biraz

yeşillik gören, ana caddeye kadar önü açık olan bir yer.

Cemil bey

— Şimdiye kadar benimle kimse ilgilenmedi, dedi. Bilmiyorum ne kadar ömrüm kaldı. Fakat bana bukadar yaklaşmış olan iki temiz kalpli insanın sevgisini geri çevirmek istemem. Bekçibaba, bana münasip bir daire tut. Hiçolmazsa bir hastahanede veya otel odasında yalnız başıma ölmekten kurtulurum

Sevim adamın elini tutarak :

— Bakınız temmuz ayındayız, dedi. Benim de imtihanlarım bitti. Hiçolmazsa bütün tatil sizinle meşgul olurum. Yeniden sağlığınızı kazanırsınız, yeniden çalışmaya başlarsınız.

Cemil bey

— Ah kızım, dedi. İnsan yaşlandıkça ölümden korkuyor, yaşlandıkça hayatın tadı başkalaşıyor. Ben bugüne kadar yaşamaktan hiç zevk almadım. Çünkü benimle kimse ilgilenmedi, kimse beni düşünmedi, kimse yolumu beklemedi.

— Sizin yardımınızı gören bir kız olduğum için sizden utanıyorum.

— Hayır Sevim. Sen benden para istemedin, sadece iş istedin. Tanrı senin yaşamana yardım için kısmetini benim keseme vermiş. Hiç bir parayı ben bu kadar yerinde harcamadım.

Adamcağız dermansız bir halde odasına gitti ve elinde bir deste para ile dönüp uzattı :

— O daireyi bana tut Bekçibaba. Aydınlık, gösterişten uzak, ama temiz bir oda bana yetişir. Ölmeden önce bir evin huzurunu duymak istiyorum. Hekimler ne derlerse onları dinleyeceğim. Sizi bu hastahane havası içinde uzun zaman tutmak istemem.

Elini uzatıyordu. Sevim onu elinden ve yüzünden öptü. Bekçibaba da tokalaşmak için aslan pençesine benzeyen iri elini uzattı.

Sevimle Bekçibaba içlerini çekerek sağlık yurdundan çıktılar. Yolda Bekçibaba :

— Seni görmek isteyen kendisidir, dedi. Geçen gün bana mektup yazmış. Evhamlanırsın diye sana söylemedimdi. Görüyorsun birşeyciği yok. Biz yine elimizi çabuk tutalım.

Öğleden sonra Bekçibaba bitişikteki apartmana giderek yöneticisiyle görüştü. Sahibi olan tüccar artık kiraya vermekten vazgeçmiş, satıyormuş. Bekçibaba adamın adresini alarak görüşmeye gitti ve akşam yemeğinde :

— Daireyi satınalıyoruz, dedi. Cemil bey'e tekrar uğradım, bana yetki verdi ama dairenin senin adına alınmasını istedi.

Sevim şaşalamıştı. Hızırana :

— Sevimi yanına mı alacak? dedi.

Bekçibaba kaşlarını çattı

— Yanına alsa ne çıkar? Adam bana öyle birşey söylemedi. Temelli hizmet edecek birini de bulmamı istedi. Kimi kimsesi olmayan adam evi ne yapsın? Hiç olmazsa arkasından kendisini hatırlayacak bir insana bırakır.

Daireyi gezdiler. Çıkan kiracı duvarları çizmiş, tahtaları lekelemiş, camları kırmıştı.İyi bir badana ve boya lâzımdı. Kapı kilitleri, musluklar değişecekti.

Sevim Bekçibaba'nın küçük bahçesine bakan iki odayı da dolaşırken çok aydınlık olduklarını gördü, Bekçibaba gücenir diye birşey söylemedi. Ama adamcağız anlamış gibi

— Evladım, dedi. Odanın birini kendin için düşün. Manzarası güzel. Ne de olsa bizim tahta kulübe fazla viran, hem de sokağa pek yakın. Sonra rutubet de yapıyor. Orada da yerin olur, buradada. Fakülteyi bitirinceye kadar burada daha rahat çalışırsın. Seninle bu daireyi bir aile oturacak gibi düşünelim. Bakalım nasıl eşya lâzım. Sen zamane kızısın. Uysalsın, her eş-

yaya razı olursun ama burasını kendi malın gibi düşün. Adamcağızın yatak odasından salona, mutfağa kadar düşün.

Hemen ertesi gün, erkenden dairenin eksiği gediği yapılmaya başlanırken Sevim de listeyi hazırlamaya başlamıştı. Bekçibaba öğle yemeğine geldiği zaman :

— Kızım, dedi. Apartmanın kapıcısının bir akrabası varmış. Geceli gündüzlü hizmetçilik arıyor. Elinden yemek pişirmek de gelirmiş. Dükkâna geldi. Eli ayağı düzgün, yüzüne bakılacak gibi bir kadın. Yalnız «Lâkırdı olur, ben bekâr adamın yanında durmam» dedi. Görüyor musun sen şu olanları? Yiyip içeçek, tıkır tıkır aylığını alacak, sonra da yaşlı başlı, hastalıkla adamla durmayacak?

Sevim de kızmıştı :

— İzin verirseniz ben bakarım Cemil bey'e dedi. Senelerden beri bana kesesinin ağzını açmış. Üstelik evi de bana alıyor. Bu kadarcık bir hizmetten mi kaçınacağım.

— Demek bizi bırakacaksın ha?

— Cemil bey olmasa da siz yine bana bakar, hâttâ okuturdunuz Bekçibaba. Ama beni Cemil bey'le tanıştıran da sizsiniz, Herkes onun aleyhinde. Sizden başka.

— Ben Allah'tan korkarım Sevim. Adamcağızın bir kötülüğünü görmedim. Sonra bunca yaş yaşamışım. İnsan ne de olsa tecrübelerle çok şey öğreniyor. Bu adam çocuk okutmaktan işe başladı.Onun yerinde nice kurt gibi adamlar vardır ki, ellerine birer parça para verip, ayıptır söylemesi, evine genç kadınları doldurur.

AHMET CEMİL BEY, temmuz ayının ilk haftasında daireye geldi. Onu Bekçibaba ile Sevim gidip almışlardı. Otele alışık olan adam şaşalar gibi olmuştu. Ama dairede mükemmel döşenmiş, telefo-

nundan televizyonuna kadar bütün uygarlık araçlarıyla dolu bir salon vardı. Yatak odasında fazla bir eşya yoktu ama ilaçlarını koyacağı dolaptan suyuna kadar herşeyi düşünülmüştü.

O, otellerde, otelin eşyasına uymak zorunda kalırdı. Meselâ elektriği yakmak için oda kapısının yanına kadar gitmek zorunda kalır, bazen ziller bozuk veya hizmetçi bir başka tarafdaysa içeceği bir kahveyi saatlerce bekler, oteldeki dairenin hemen hergün karıştırıldığını görürdü.

O, herşeyinin yerli yerinde durduğunu isteyen bir adamdı. Bir başka el, bıraktığı şeyi yerinden oynatsa kızardı. Birgün otelin idare müdürünü çağırmış ve

— Bak, demişti. Benim yatağımın yastığı altında kitabım vardı. Kaldırıp masanın üzerine koymuşlar.

İdare müdürü şaşırmıştı

— Yırtılmış, ıslanmış, filan mı?

— Hayır, yerinden kaldırılmış.

— Yatağınızı düzeltirken kaldırmış olacaklar. Ama size bir ziyan vermediklerine göre...

— Ben herşeyi bıraktığım gibi bulmak isterim.

— Beyefendi, burası otel. Cahil adamlar böyle birşey yaptıkları zaman bunun bir fenalık olduğunu anlamazlar. Evinizdekiler, yakınlarınız sizin huyunuzu, suyunuzu bilirler.

Cemil bey Sevim'e aldığı daireye yerleştiği gün bunu Sevim'e anlatmıştı.

— Yavrum, demişti. Her insanın bir huyu vardır, Hele sinirli ve mutsuz insanlar başkalarına çatmak için neden ararlar. Bir hizmetçi bulduğunuz zaman ona tenbih et kızım.

Sevim hemen

— Sizin odanızı ben toplarım efendim, dedi. Hizmetçinin girmesine gerek yok. Kısa zamanda alışkanlıklarınızı öğrenirim.

— Seni rahatsız etmek istemem kızım.

— Size cevap verdiğim, sözlerinizi hemen kabul etmediğim için beni bağışlayınız efendim. Ben ancak size hizmet için, sizi rahat yaşatmak için bu daireyi benim adıma satın almanızı kabul ettim. Yandaki oda da benimdir. Dairenin içinde oldukça, gece, gündüz bana seslenmeniz yetişir.

— Sen de burada mı oturacaksın kızım?

— Evet efendim. Odam, yatağım bitişik odada. Kahvenizi içiniz. Daireyi dolaşalım.

— Peki burada kalmana Bekçibaba razı mı?

— Ben bunun gerektiğini söylediğim zaman beni göğsüne bastırdı, kocaman bir de aferin verdi. Sonra da «Sevim, dedi. Cemil bey emeğinin karşılığını görmeli, artık rahat bir evde oturmalı. Sen ona mükemmel bir kız evlat olursun. Senden ayrılmak istemeyiz kızım, ama onun sana daha çok ihtiyacı var. Benim evim, sokaklarım, mahallem, dükkânım var. O yalnız, bizim mahalleyi yadırgamasın.»

Cemil bey'in gözleri dolmuştu. Gezerken gördüğü her eşyaya ilgiyle bakıyor, onları kendisine hediye edilmiş sanıyor, salonda koltuklara oturarak yumuşaklığını deniyordu.

Daha iki saat geçmeden telefon çalmış, Sevim :

— Sizi istiyorlar efendim, demişti.

Cemil bey şaşırdı. Telefonu açtı. Bankanın müdürü

— Beyefendi, size güle güle oturunuz demek için rahatsız ettim, diyordu. Memnun musunuz efendim?

Cemil bey

— Ölmeden önce bir yuvaya kavuştum Abdi bey, dedi.

— Bir aralık ziyaretinize gelirim efendim.

İlk gece, yemekten sonra, dairede, kahvesini beraber içmeye gelen Bekçibaba gittikten sonra Cemil bey'le Sevim yalnız kalmışlardı. Dairenin içinde derin

bir sessizlik vardı. Cemil bey gözlerini bir aralık açarak

— Kızım, dedi. Bu derinden derine gelen gürültü nedir?

— Asansör efendim, dedi Sevim. Buradan duyuluyor, ama yattığınız odadan duyulmaz. Zaten hemen hemen herkes on birde yatar, pek gürültü olmaz.

— Ben şikâyet etmedim Sevim. Anlamak istedim.

— Efendim, bu gibi gürültüler insana yaşamın sesi gibi geliyor. Ama bir oda, nihayet bir otobüsün içi gibi sarsıntılı ve daima gürültülü değildir. İnsan evde kendisini demirlemiş bir vapurun kamarasında veya istasyonda bekleyen bir trende zannedebilir. Derin bir sessizlik ve hareketsizlik. Konuşmakla sizi rahatsız etmiyorum ya?

— Hayır kızım, konuş, hep konuş Sevim. Ben bana paradan ve işten başka şeylerden söz edenlere çok muhtacım. Sen söyle, fakülteden, Bekçibabadan, istersen kuşlardan bahset.

— Peki önce kuşlardan, bir kuş yuvasından bahsedeyim. Dağlarda kocaman kocaman meşe ağaçları vardır. Öyle değil mi?

— Evet, ama sen dağlara gittin mi?

— Hayır. Televizyonda filan görüyorum. Kocaman meşe ağaçları. Onların dallarında da kuş yuvaları. Küçük küçük kuşlar akılları erdiği kadar meşe dallarına yuva yapıyorlar. Siz buna şaşmıyor musunuz?

— Ben mi? Nesine şaşayım?

— O kadar çok rüzgârı olan bu dağlardaki o yuvalar nasıl dayanıyor? Nasıl oluyor da rüzgâr onları yapraklar gibi yerinden söküp götürmüyor?

— Ben şimdiye kadar kuş yuvalarını hiç düşünmedim Sevim. Herhalde kuşlar yuvalarını sağlam yapabiliyorlar. Allah onlara da yuva yapacak bir akıl vermiş.

— Evet efendim. Ben rüzgâr çok estiği zaman hep

bu yuvaları düşünürüm. O avuç içi kadar yuvada yeni doğmuş yavrular küçücük annenin altına saklanıp uyumaya çalışırlarken kuş anne rüzgârla sallanan o yuvada hiç uyuyamaz. Hep rüzgârın yuvayı söküp götürmesini korkarak düşünür. Belki minimini gücüyle yuvanın sarsılan yerlerine dayanıp onu korumaya çalışır.

Cemil bey içini çekerek

— Sen romantik bir kızsın Sevim, dedi. Belki romantik değil ama çok duygulu ve içli. Şimdi gençler böyle şeyleri düşünmüyor.

— Belki öksüz ve yetim kalmam beni bu gibi biraz acılı düşüncelere sürüklemiştir. Ama bundan bir şikâyetim yok şimdi. İnsan kendisini biraz mutlu saydığı zaman başka insanları, hâttâ kuşlar gibi güçsüz hayvanları düşünüyor.

İlk gece, hava hayli sıcaktı. Cemil bey, geceyarısı pencereyi açmış ve çok uzaklardaki bekçi sopasının kaldırımlarda çıkardığı sesi dinlemişti.

Pencerenin gürültüsünden uyanan Sevim hemen arkasına birşey alarak Cemil beyin yatak odasına girdiği zaman onu pencerenin önündeki koltukta görmüştü.

— Bir şeye ihtiyacınız var mı beyamca?

— Hayır, dedi Cemil bey. Ben biraz az uyurum. Çok uyanırım. Şu senin Bekçibaba'yı bekledim bekledim buralarda saati haber vermedi. Karanlıkları dinliyorum, sesler çok uzaktan geliyor.

— Adamcağız belki sizin uykunuzu dağıtmamak için buralarda sopasını kullanmıyor.

Sevim de bir tarafa ilişmiş ve daha önce Cemil Bey'in kısa ropdöşambrını omuzlarına koymuştu. Cemil bey :

— Ben neye otele gitmedim Sevim? dedi. Aile yuvalarını özlediğim için değil mi? Emin ol sen burada oturmayı düşünmeseydin ben kendimi çok daha yalnız bulacak ve garipseyecektim. Ama Bekçibaba'ya rica

edeceğim. O eğer sokakları dolaşırsa bize de saati haber versin. Gecenin sessizliği içinde onun o kocaman sopasının tıkırtıları insana bir emniyet veriyor.

Bu koskoca, yetmiş yaşını aşmış bir insan için çocukça bir düşünceydi. İnsan hakikaten yaşlandığı zaman birçok enerjisini kaybedip yeniden çocukluğa mı dönüyor? Ticaret hayatında ünü bulunan Ahmet Cemil bey o ağır, yorucu kafa işlerini bırakıp şimdi yatak odasının penceresinden Bekçibaba'nın kuyulu bahçesinde dut silkeleyenleri seyrediyor, dutların dökülmelerinden zevk alıyordu.

AHMET CEMİL BEY mahalleye taşınalı ancak bir ay olmuştu. Epeyce kendisini toparladığı ve hekimlerin öğütlerini tuttuğu için sağlık durumu da düzelmişti. Bazen avukatına, hesabı olan bankaya gidiyor, çoğu zaman Bekçibaba'nın bakkal dükkânında, arkalıksız bir iskemleye oturuyor, onun pişirdiği kahveyi veya çayı içiyor, konuşup vakit geçiriyordu.

O günlerde Mehmet Ali bey haber yollayıp Sevim'i çağırmıştı. Sevim mahallenin en gösterişli kızıydı. Güzeldi, zeki idi, çok iyi okuyordu ve hukukun ikinci sınıfını başarı ile atlatmıştı. Kıyafetine gelince, malının kıymetini bildiği için daima temiz, daima güzel giyiniyordu.

Sokaktan gelen veya pencereden bakan Cemil bey yeni bir kıyafet gördüğü zaman hemen seslenir ve

— Bak kızım, derdi. Senin böyle bir kıyafetin yok.

— Arkamdakilerden, dolapdakilerden memnunum.

— Bana zorluk çıkarma. Ben istiyorum.

Yepyeni bir kızdı Sevim. Yepyeni bir hayat yaşıyor ve yepyeni kıyafetlerde geziyordu.

Ona kapıyı emekli Albayın karısı açmış ve kızın elini öpmek istemesine karşı, elini geri alarak :

— Yooo, demişti. Biz dargınız sana.

— Bir defa kandilde, bir defa da bayramda geldim. Bana kapıyı açmadınız. İçeride gülüşüyordunuz, hattâ Beyamcam «Açma, çalar çalar gider» diyordu. Eğer gelmediğim için bana dargınsanız gelmeyişimin nedeni budur. Beni istemiyorsunuz.

Seniye hanım

— Seni istemiyor değil, tutumunu beğenmiyoruz. Haydi gir içeriye. Amcan seninle konuşacak.

Sevim salona girdiği zaman emekli Albay'ın kaşları çatıktı. Sevim bu koşullar altında onun da elini öpmeye girişmedi. Albay hayli sinirliydi :

— Tuttuğun yolu beğeniyor musun? dedi.

— Nasıl bir yol tutmuşum Beyamca?

— Kötü yol, kötü.

Seniye hanım :

— Bizim fazla karışmamıza gerek yok Mehmet Ali bey, dedi. Kendisi düşünsün. Artık çocuk değil.

Sevim :

— Özür dilerim, anlamıyorum, dedi. Hangi kötü yolu tuttum?

Albay

— İnsanlar, hele kızlar, dedi. Yavaş yavaş, azar azar kötü yola doğru kayarlar. Bir gün kendilerini uçurumun dibinde bulurlar. Bu giyim kuşam, bu zenginlik nereden geliyor, sebebi ne? O apartman dairesini neye senin adına alıp döşediler? Anlatsana bakayım?

Sevim artık çocuk değildi. Aklı herşeye eren bir genç kızdı

— Beyamca, dedi. O adamcağıza da, bana da iftira etmeyiniz. Ben öksüz ve yetim bir kızım. O da evlat hasreti çekmiş, aranmamış, beklenmemiş, hatırı sorulmamış bir insan. Artık hayatının sonuna yaklaş-

mış. Otel odalarında, tek başına mı ölsün istiyorsunuz? Sizin eski arkadaşınız, ilkokul arkadaşınızdı o. Neden geldi geleli bir defa batırını sormadınız? Hangi kötülüğünü gördünüz? Kimin bir şikâyeti var?

Mehmet Ali bey :

— Maşallah, dedi. Çenen pek kuvvetlenmiş. Bizim senin üzerine hiç emeğimiz yok mu? Kötülüğümü mü istiyoruz.

— Bir dakika beyamca. Size ve teyzeme saygım vardır. Ama emeğinizi merak ettim. Belki uzaktan uzağa kimsesizliğime acıdınız, çektiğim yoksulluğa acıdınız. Belki de hakkımda iyi şeyler dilediniz. Ama bunun dışında bir seyirciden farkınız olmadı. Onunla tanışmama sebep olduğunuzu da unutmayın.

— Ben sana bu adamın sağlam ayakkabı olmadığını söylemedim mi?

— Bu adamın bir tek kusuru var beyamca, o da zenginlik. Sizin onu kötülemenizin nedeni, onun kimsesiz kalmasının sebebi hep budur. Onun iyilik ettiği insanlar ve arkadaşları onu bir yiyim yeri ettiler. Artık gülünç duruma düştüğünü anlayıp yardımı kestiği zaman da ondan kötüsü olmadı. Evlenmeyip evde kalmış bir kıza ahlâksız, kıskanç derler. Evlenmemiş bir erkek de kirli bir hayat sürmekle lekelendirilir. Bu mahallede, hattâ bu sokakta hiç evlenmemiş beş altı tane erkek var. Onlar hakkında kimse birşey söylemiyor. Çünkü onların zenginliği yok. Kıt kanaat geçiniyorlar.

Albay şaşalamıştı. Seniye hanım :

— Doğrusu bu, dedi.

Albay bağırdı :

— Hanım Cemil'i bana anlatma. Ben bilirim ne mal olduğunu.

Kadıncağız :

— Öyleydi de neye gidip onunla içtin, eğlendin? dedi. İki gün hasta yattın. Zaten Sevim'i de sen tanıttın ona. Hem işin içinde Bekçibaba yok mu?

Emekli Albay :

— Bırak şu bunağı, dedi.

Sevim hemen ayağa kalktı :

— Ben sizi daha fazla sinirlendirmeyeyim, dedi. Bana komşu teyze ile Bekçibaba'dan, sonra Cemil bey'den başka kimse el uzatmadı. Kimse aç mıyım, tok muyum diye sormadı. Sonra bana iyilik yapanlar kötü adam oluyor. Benim başımda Bekçibaba gibi akıllı ve tecrübeli bir adam varken hiçbir hareketimden korkmam. Çünkü o beni uyarır.

Sevim'i onlar sıkıntılı zamanlarda çağırır, ufak tefek iş gördürürlerdi. Ama hiçbir zaman bir yardımda bulunmamışlardı. Ağızlarından düşürmedikleri kuru bir sevginin Sevim'e hiç bir faydası yoktu.

Kız çıkıp gittikten sonra Seniye hanım

— Sana ne, bey, dedi. Ağlattın kızcağızı.

Albay öfkeyle :

— Sonra ağlayacağına şimdi ağlasın, dedi. Uyarmak benim vazifemdir. O Bekçibaba dedikleri herif de artık iyice bunadı.

BEKÇİBABA bunamamıştı. Seksenin üstündeydi yaşı. Fazlası var, eksiği yok. Ama aklı başındaydı ve o bembeyaz sakalı değirmende ağartmamıştı.

Fakirsiz mahalle, eksiksiz ev mi olur?

Cemil bey, Bekçibaba'nın dükkânına gidip oturacak kadar alçak gönüllü görünüyordu. Akşamüstleri bazen dut silkelemeye gelenlerin arasına katılıyor, uzakta bir köşeden dut toplayanları, sonra onları tabak tabak paylaşanları seyrediyordu.

Duttan sonra incir başlamıştı. Bekçibaba uzun bir sopa yapmıştı. Bununla en yüksekteki incirleri bile kopartırdı.

Cemil beyin dürüst, sakin ve kendi halinde bir ih-

tiyar olduğunu gördükten sonra kapıcının akrabası Zilha hanım dairede geceli gündüzlü hizmet etmeye başlamıştı. Fakat Cemil bey'in pehriz yemeklerini Sevim yapıyordu. Bir ahçı kadar bilgili ve ağzının tadını bilen bir insan olan Bekçibaba, Sevim'e birçok yemek çeşidini öğretmişti.

Cemil bey bir hafta içinde aynı yemeği ancak isterse bir daha yiyordu. Bu yemekler lezzetli, tuzları kararlı, tadları yerindeydi. Yemeklerin tadı, tuzu, temizliği kadar manzarası da güzel oluyordu. Çiçeksiz, salatasız bir sofraya oturduğunu Cemil bey hatırlıyamazdı.

Cemil bey'in yiyeceğini, sağlığını ve uykusunu düşünen bir kimse vardı artık. Hatta, gece uykusu kaçsa Sevim ayaklarının ucuna basarak kapıyı aralıyor ve soruyordu

— Beyamca, birşey ister misiniz? Size hafif bir çay yapayım mı? İsterseniz karanfilli bir ıhlamur.

Bu karanfilli ıhlamur artık geceyarısı içkisi oluyordu.

Kızcağız bazen konuşuyordu

— Bakınız beyamca, sizinle meşgul olmamdan belki sıkılıyorsunuz ama, nezaketinizden bana söylemiyorsunuz.

Halbuki adamcağız bundan çok hoşlanıyordu. Haftada iki gün berber gelip tıraş ediyor, belli günlerde Sevim onun koluna girerek bir taksi getirtip hekime götürüyordu. Artık avukata da beraber gidiyorlardı. Cemil bey :

— Ben yeniden çocuk oldum, diyordu. Bu kız benim anamdır.

Birgün, bir gidişlerinde avukat

— Beyefendi, dedi. Küçükhanımendiye bu dereceye kadar sevginiz ve itimadınız var. Kendilerini neden evlat edin miyorsunuz?

Cemil beyin canı sıkıldı

— Bana bak çalçene, dedi. Laf ebeliğinin lüzumu yok. Ben o kadarını düşünmedim mi sanırsın. Ama bu kızın cebine beş altı milyonu koyayım, elin delikanlıları paraya mı bakarlar, yoksa bu kıza mı? Ben para yüzünden çok kahır çektim Adil. Hekimlerin söylediğine bakılırsa ben daha yedi sekiz yıl yaşarım. Sevim zengin olduğu için değil, güzel ve kişilik sahibi olduğu için evlenmeli.

Avukat yerinden kalkmış ve Cemil bey'in elini öpmüştü

— Ben bunu düşünemedim efendim. Sizin gibi zengin değilim ki, paranın insana verdiği zararları bilmiş olayım. Ama ortada doğru olan birşey var. Sevim hanım'ın yüksek insanlık duyguları, kişiliği karşısında paranın pek sözü olmaz.

— Dilini sıkı tut çalçene, bana başka avukat aratma.

Âdil bey kıpkırmızı olarak susmuştu. O akşam yemekte Cemil bey :

— Bu Adil'in dilinin altında birşeyler var Sevim dedi. Sana bakışlarını pek beğenmiyorum.

Sevim hiç telaş etmeden :

— Ben Adil bey'i ancak iki defa gördüm, dedi. Sonra öğrenci olduğumu hiçbir zaman unutamam.

Cemil bey

— Benim gibi sen de evde kalma kızım, dedi. Muhakkak ki fakülteyi bitirmeden evlenmeyeceksin. Ama evlenmenin gerekliliğine de inanmak yerinde olur.

— Beyamca şimdi mutluyum. Bir hareket yaparak bu rüyadan uyanmak istemiyorum.

Sevim Mehmet Ali bey'in sözlerini Cemil bey'e getirmemişti. Yalnız Bekçibaba ile biraz konuşmuş, adamcağız

— Sevim, demişti. Benim kızım. Güzel kulağını aç da beni dinle. Mehmet Ali bey namuslu, kendi ha-

linde bir adamdır. Cemil bey'in aleyhinde konuşuyorsa bunun nedeni senin gibi bir kızcağızın ziyan olmasından korkmasıdır. Ama o da diğer zayıf insanlar gibi dedikodulara inanmıştır. Biri birşey söyler, ona inanır. Bana gelince, ben ancak gözümün gördüğüne ve aklımın kabul ettiğine inanırım. O istediği kadar ötede beride benim için bunak desin.

Evet, Sevim'in de kulağına gitmişti. Mehmet Ali bey «İnci gibi kızcağızı ziyan edecek koca bunak», diyormuş.

Ama bunu dinleyen komşular Cemil bey'in hakikaten çocuklaşmış bir ihtiyar olduğunu görüyorlardı. Mahalledeki çocukların bir kısmı, özellikle en küçükler ona «Dedebey» diyorlardı. Yanına geliyor, dizlerine dayanıyor, mahalleden her akşam geçen kâğıthelvacısı, etrafında çocuklarla Cemil bey'in salonunun penceresine sesleniyordu

— Helvacııı. Kooooos helvam!.

Cemil bey pencereyi açar :

— İzzet ağa bugün erkencisin, derdi. Ver çocuklara, ne isterlerse.

Zilha hanım'la para yollarken :

— Sen de ne istiyorsan al, derdi.

— Aman beyefendi, ben çocuk muyum?

— Sen de benim yaşıma gel, çocuk olursun?

Cemil bey iyi bakım ve rahat yüzünden epeyce toparlanmıştı. Birgün kız fakülteden biraz geççe dönmüştü. Cemil bey epeyce merak etmiş, o pencereden ötekine gitmişti. Sevim döndüğü zaman

— Özür dilerim beyamca, dedi. Vasıta bulamadım. Epeyce yürüdüm. Bir iki arabalı arkadaşa rastladım, çağırdılar ama başıma bir problem çıkmasını istemiyorum.

Arabalı arkadaş ha!...

Cemil bey kaşlarını çattı

— Peki ama senin neden yok araban?

Sevim kıpkırmızı kesildi. Cemil bey

— Neden? diye tekrarladı. Hani geçenlerde trafik dersine, direksiyon dersine kalıyorum, diyordun? Ne oldu bu meseleler?

— Benim ehliyetim hazır beyamca.

— Neden bana haber vermedin?

— Size çok vük oluyorum.

— Kızım ben seni memnun etmek istiyorum, seni mahrum etmek değil. Yarın ben görüşürüm o çam yarması adamla.

Hakikaten Sevim fakülteye gittikten sonra giyinip sokağa çıkmış ve doğru Osman efendi'nin dükkânına girmişti :

— Bekçibaba be, diye söze başladı. Kız fakültede çalışmış, ehliyet almış. Gidip gelmek de güç oluyor. Neden şuna bir araba almayalım?

Bekçibaba

— Dünyanın parası, dedi.

— Atla deve mi be? Kız şimdi gezmeyecek de koca kahrı çekerken mi gezecek? Hangi araba daha iyi, haberin var mı?

— Ben arabadan anlamam bey. Sevim âlâsını bilir.

— Benim aklıma ne geliyor biliyor musun?

— Bey senin karnındakini ben ne bileyim.

— Öyleyse sor bana. Ben anlatayım. Senin bahçen var ya, bahçen.

— Evet, ne olmuş bahçeye?

— İşte oraya küçük bir garaj yaptıralım. Sana ziyanı olmaz. Dünya kadar boş yer var. Tahtaperdeden bir kapı açarız. Araba oradan girer çıkar.

— Oh, maşallah, olup bitti desene.

Cemil bey şaşalayınca da gülmeye başladı

— Bey, havalar pek bozmadan garajı yapalım. Her yıl tahtaperde parası ödemekten de imanım gev-

riyor. İnce bir duvar çekeriz, iki kanatlı bir de demir kapı yaparız. Haydi oldu bu iş.

O gece Sevim'in değil Cemil bey'in de uykusu kaçmıştı.

Artık Bekçibaba rahatsız etmekten korkmuyordu. Yatak odasında ışık yandığını görüyor ve sokağın yayakaldırımının kenar taşlarına sopasını vuruyordu :

— Tık.. Tık.. Tırrrrr.

Demek saat iki buçuk.

Biraz sonra Cemil bey perdeyi aralıyarak sokaktaki lambanın altında gümüş köstekli ve iki tarafı kapaklı saatine bakan Bekçibaba'yı seyrediyor.

Eh, ne yaparsınız, her insanın bir tutkusu vardır.

Yine bir başka evde, annesine sokulan kucak çocuğu, yumuk elini annesinin boynuna yapıştırmış, soruyor.

— Anne, tak tak ne oluyor?

— Bekçibaba diyor, annesi. Bekçibaba yavrum. Haydi uyu, o bizi bekliyor.

— Son —